

SETLHARE SA LEAROGi:

DIPOLELO TSA BANA GO TSWA MO BOTSWANA

Setlhare sa Learogi:

Dipolelo tsa Bana go tswa mo Botswana

SETLHARE SA LEAROGI:
Dipolelo tsa Bana go tswa mo Botswana

Published in July 2024

All rights reserved. No part of this book may be reproduced or transmitted in any form or by any means, electronic or mechanical, including photocopying, recording or any information storage or retrieval system, without prior permission in writing from the author.

© Copyright rests with the individual authors 2024

Editor: Zukiswa Wanner
Translator: Dr. Naledi Kgolo-Lotshwao
Illustrations by Onica Lekuntwane

Typesetting & Cover Design by Stoep Collective
Set in Adobe Garamond Pro 13pt

SETLHARE SA LEAROGi:

DIPOLELO TSA BANA GO TSWA MO BOTSWANA

Contents

Biggy le Pecky 9

Olga Wankie Tladi

Setlhare sa learogi 11

Abigail Mwikisa

Daisy le ntsu 14

Goitseone Raphael

Tswee le noko 19

Wendy Joy Boucher

Boobaa o a galalela 24

Ms. Phontelle

Seriri sa ga Mme 27

Omphile Sharon Monnana

Dinaledi di a atamela 31

Dr. Lesedi Gaeemelwe

Mabota a dipina le molelo 36

Neo B. Ntepa Kitso

Jojo le noka 40

Laone Chombo

Podi yame, Maghubukhwane 47

Caiphus Mmino Mangenela

Biggie le Pecky

OLGA WANKIE TLADI

Bogologolo tala, mo sekgweng se se kgakala - kwa motseng wa Kasane, ga bo go nna segopa sa diphologolo ga mmogo le kgosi ya tsone, mogaka tau. Mo segopeng se, ga bo go le nonyane e matlhajana e itidimaletse ya mokowe, e bidiwa Pecky. Pecky e ne e le nonyane e nnyenyane, e rata go innela e le nosi. E ne e le ditlhong e sa bue thata. Fa Pecky a bua ka lentswe la gagwe le le molotsana, diphologolo tse dingwe di ne di e tshega. Se se ne se sa itumedisise Pecky gotlhelele, go dira gore Pecky a ikutlwe a sa amogelesege. Ka jalo, a

latlhegelwa ke go itshepha 'tsatsi le letsatsi. Pecky o ne a bona fa go sena yo o tthaloganyang maikutlo a gagwe le go mo ema nokeng.

Mo segopeng se sa diphologolo, ga bo gape go le tlou e e bidiwang Biggy. Biggy ka mmele o mogolo, pogo e telele, ditsebe tse di tona, le mogwanto wa gagwe, o ne a sa tshabe ope. Go ne go utlwala fa Biggy a le teng. O ne a dumela fa a gaisa botlhe mo sekgweng. Fa a thaba mokgosi, diphologolo tsotlhe di ne di mo reetsa.

Botshelo jwa ga Pecky bo ne jwa fetoga letsatsi lengwe jaaka diphologolo tsotlhe di ne di phuthagane fa nokeng di sena go nwa metsi. E ne e le motshegare o o iketlileng, go utlwala go suma ga dikala tsa ditlhare le melodi ya dinonyane jaaka di fofa mo loaping lo lo tala. Bontsi jwa diphologolo bo ne jwa boa kwa nokeng morago ga go nwa metsi, mme Biggy ene a tswelela ka go thuma mo metsing a a tsiditsana. Jaaka gale, Pecky ene o ne a letsa molodi wa gagwe mo ditlhareng gautshwane. Kwena e e bidiwang Scruffy e ne ya tla e lelemela go tswa mo lotshitshing lwa noka, e ya fa gare ga metsi fa e ratang go nna teng. Mme ya lemoga fa Biggy a tsere manno a yone. Fa Biggy a gana go suta, bobedi jo jwa omana. Ga tsoga ntwaga jaaka bobedi jo bo kubetsana ka go kgona le go rata. Biggy a galaotega, lentswe la gagwe le utlwala go ralala sekgwa sotlhe. A ikuela a le mo botlhokong, "Nthusang! Nthusang! Nthusang! Kwena e batla go mpolaya!"

Ga seka ga nna le ope yo o mo tswang thuso. Mokowe Pecky a feta go bapa le tiragalo a a ikopelela, mme Biggy a mo kopa thuso.

"Pecky, nthusa tswée-tswée. Go botlhoko!"

Pecky a mo araba a tlhanotse sehuba, ka lentswenyana la gagwe, "ke ka thusa jang tlou?" ka pela, Pecky a tlelwa ke lesedi la gore gongwe o ka boelwa ke sengwe fa a ka thusa. A botsa Biggy, "fa ke go thusa, o tlaa ntirela eng go nteboga?"

Tlou ya mo araba, "sepe fela se o se batlang."

Pecky a araba ka lentswe le tletse kutlobotlhoko, "ke batla o ntshireletse mo diphologolong tsotlhe mo sekgweng tse di nnang di nja setshego."

Ka Biggy a ne a gateletswe ke botlhoko, a dumalana le Pecky ka ponyo ya leitlho. Ka boitumelo, Pecky a fofela kwa tlase go thusa Biggy. A tlasela matlho a ga Scruffy a a phunyaka. Fa a utlwa botlhoko, Scruffy a lesa mogatla wa ga Biggy.

Mo malatsing a a latelang, Scruffy a lwala ka a ne a sa kgone go itsomela dijo ka a ne a sa bone.

Biggy a itumelela gore o ne a kgona go thuma mo nokeng jaaka a batla a sa tshwenyega ka Scruffy. O ne a le motlotlo ka Pecky, mme a mo leboga gantsi go bo a mo namotse.

"Ke a leboga, mogaka wa me," a rialo kgapetsa kgapetsa.

Pecky ene ke fa a tletse boitumelo gore o gololesege e bile o na le tsala e e tla a mo thusang. A bolelela Biggy gore go mo utlwa bolthoko thata fa diphologolo tse dingwe di mo tshega. Biggy a mo tshephisa gore ga a kitla a letla ope go ikgatlha ka ene. Botsala jwa ga Pecky le Biggy jwa simologa ka letsatsi leo. Ba tshela ka kagiso mmogo mo sekgweng sa Kasane ba sa kgaogane. Fa o bonang tlou teng, o tla a bona mokowe o ntse o runa tlou dikgofa mo mokwatlang.

Setlhare sa learogi

ABIGAIL MWIKISA

Go ne go na le sekgwa se se nang le ditlhare tse di farologanyeng ka tebego le popego Mariga a ne a sa tswa go fela, mme ka jalo go le boitumelo mo sekgweng se. Dikgakologo di gorogile. Ditlhare di tlhoga matlhare a masha, dithunya di thunya, mme ditlhare le ditshidinyana tse di tshelang mo sekgweng se di tletse boitumelo ja gore pula ya dikgakologo e gorogile. Paka e ke yone e dithunya di thunyang.

Ditlhare di rata bontle jwa dithunya mme di apara lorato. Di rata gore dithunya tse di tsisa maungo. Ditlhare di ne di rata gore di fa diphologolo tsa sekgwa se dijo.

Dithunya tsa seka tsa diega. Ditlhare tsa thunya dithunya tsa mebala le popego e e farologanyeng, kwa ntle ga setlhare se le sengwe.

E re ntswa setlhare se e ne e le sengwe sa tse di tona mo sekgweng, se ne se sena dithunya, se na le matlhare a se mantsi. Se ne se farologana le ditlhare tse dingwe tota. Matlhare a sone a ne a le maswe, gape a gagaupane. Ka setlhare se se ne se le setona, se ne se lemotshega motlhofo. Ka jalo, ditlhare tse dingwe di ne di se lemoga gore se pharologanyo.

“Go rileng? Ke eng o sena dithunya? A o a lwala? Ditlhare tsotlhe di thuntse kwa ntle ga gago. O ntse maswe,” ga bua jalo setlhare sa mophane.

“O seka wa mmuisa. Dithunya tsa gago di tlaa swa a bo di wa jaaka tsa gagwe,” ga bua lotlhaka lo raya mophane.

“**Z**^{zz zzz zzz}, ke lemoga fa go sena setlhare sepe se se tshwanang nao fa. Gongwe ga o a tshwanela go mela fa,” ga akgela notshi jaaka e feta e tsoma tswina mo setlhareng se se mabapi.

“Ke matlhabisa ditlhong. Ga gona phologolo epe e e go kgatlhegelang,” ga ikgatlha Risin bush.

Diphologolo le ditlhare tsa sekgwa se tsa tshega setlhare se se setlha se jaaka di ipelela bontle le monate wa paka ya dikgakologo. Setlhare se se tshela ka go jewa ditshego.

Setlhare se sa nna ka khutsafalo. Matlhare a sone a swaba. Sa nna ka go ipelaela ka se sa tshwane le tse dingwe, se sena matute, mme ka jalo diphologolo di sa se rate. Sa dumalana gore ga se a tshwanela go mela mo sekgweng se, gore se fa ka phoso.

“Ke eng?” Setlhare sa botsa, se tshwenyegile gore se ya go tshegiwa gape. Nonyane ya nna mo kaleng ya sone. “Wena. O lebega ...”

Pele ga nonyane e wela, setlhare sa leba moriti wa sone mo metsing a noka. Sa hakgamala go ipona se na le dithunya, e bile tse dingwe di setse di fetogile maungo. Sa utlwa modumo wa dikgato. Fa se leba, sa bona segopa sa ditlou se tla kwa go sone. Segopa se sa ditlou se biditswe ke monko o o monate wa dithunya tsa setlhare se. “Maungo a Mowana! Sale re letile,” ga bua ditlou ka boitumelo. Mowana, ka e ne e le leina la setlhare se, sa retologa go leba ditlhare tse dingwe go di gakolola, “lotlhe ntse lo nna ka go nkgathologa le go ntshega. Lo ne lo ntshwenya.”

A tswelala, “ke ne ke tlhokomologilwe ke ditshedinyana, lo ntshega go bo ke sa jewe ke sepe, mme ke fa ke jewa ke diphologolo tse di tlotlegang mo sekgweng,” a akgela ka monyenyo.

Ditlou tsa diga maungo mangwe fa di ntse di ja, mme diphologolo tse dingwe tse di neng di sa kgone go folosa maungo a mowana kgotsa go a phatlola tsa sela fa fatshe mme tsa ikakola. Tsa lemoga fa mowana o le monate, mme di tlhoka ditlou go di thusa go akola maungo a.

Kgosigadi ya ditlou ya itsheega ka Mowana ya o raya ya re, “tsala, o baya maungo a re a ratang thata. O tsaya nako ya gago go thunya. Mongwe le mongwe o thunya ka nako ya

gagwe. O seka wa iphelela pelo, o itshephe.”

Dithare tse dingwe tsa kopa maitshwarelo mo go Mowana. Diphologolo le tsone fela jalo tsa ipona phoso. Kagiso le thokgamo tsa rena mo sekgweng, mme setlhare se se tona se se tuba se sa lemoga gore se medile fa go siameng.

Daisy le ntsu

GOITSEONE RAPHAEL

Felo gongwe kwa Moremi Game Reserve, ga bo go le lekadiba le le ntle. Le ne le dikologilwe ke majwe a ma tona le lotlhaka lo lo leele le nna ka go suta le phefo. Lo ne lo na le dimela tsa metsi ka go farologana, jaaka tswii. Lekadiba le ne le nna ditlhapi tse di ntsi. Ditlhapi tse di ne di rata lekadiba le ka le sireleditswe ke lotlhaka. Ka jalo, ditlhapi di ne di kgona go iphitlhela diji jaaka ntsu le dikepe tsa batshwara ditlhapi.

Nako nngwe pele ga letsatsi le phirima, ditlhapi tsa lekadiba tsa dira moletlo. Di thuma mo metsing a a seng boteng gaufi le majwe, di tshameka di itumetse. Bana ba ditlhapi ba ne ba aramela letsatsi mo majweng mme morago ba thume mo metsing. Ditlhapi tsa tswelala

ka go tshameka le go ipela ka di ne di itse fa di babalesegile, di sena matshwenyego. Di ne di dumela fa diji di ile go itheetsa.

Fa ditlhapi dintse di itumetse di leletsa diletso kwa godimo, ntsu nngwe ya utlwa modumo o tlhaga mo lotlhakeng jaaka e ntse e tsoma se e se jang. Ntsu ya fofa-fofa fa lotlhakeng go lepa gore modumo o fa tswa kae. Ya itumela go fitlhela ditlhapi tse di ntsi di iketlile mo metsing a lekadiba.

A lesego!

Ntsu e ne a sa kgotsofalela ditlhapi tse e di tshwereng motshegare, mme jaanong ditlhapi ke tse di tletse ka lekadiba. Ntsu a kotama ka kelotlhoko mo lejeweng, a okomela ka lotlhaka go tswa leano pele ga a tshwara tlhapi. A makala ka fa ditlhapi tse di iketlileng ka teng. A tsaya tshwetso ya go bogela ditlhapi pele ga a ka tshwara epe.

Fa a ntse a lebile, a itebala mme a sutela kwa pele. Nngwe ya ditlhapi ya mmona mme ya kua mokgosi. Ka ponyo ya leitlho, ditlhapi tsotlhe tsa nwela mo metsing, ga sala go kgoberega ga metsi fela.

Ka maswabi, ga sala tlhapi e le nngwe mo lejeweng ka e ne e robetse. Ntsu ya bona tlhapi e, mme ya e kgotla gore e e tshose pele ga e ka e ja.

Tlhapi e ya leba ka tshakgalo, e tsaya gore tlhapi e nngwe e a e rumola. “A ko le ntlogele, ke itheeditse”, ga bua tlhapi. Ntsu ya e kgotla gape. Tlhapi ya batla go idibala fa e iphitlhela e lebagane le ntsu. Ya lemoga fa go setse yone fela.

“A o jele ditlhapi tse dingwe tsotlhe?” Ya botsa ka lentswe le le roromang.

“Nnyaa, di siile fa di mpona,” ga araba ntsu.

“A o ya go nja?” ga botsa tlhapi, dikeledi di elela le marama a gagwe.

“Ne ke ya go go ja,” ntsu e ikakanya gape, e bona dikeledi tsa tlhapi. “Tsatsi jeno o lesego, o ka ya kwa go ba lwapa lwa gago.”

“A mme?” tlhapi ya botsa, e sa dumele.

Ntsu ya dumela ka tlhogo, “Ee, o ka tsamaya. Tsamaya ke ise ke fetole mogopolo.”

Tlhapi ya nwela mo metsing gore e kgone go hema, mme ya boa morago ga sebakanyana.

“O boetse eng?”

“Ke ne ke batla go go leboga,” ya araba.

“Ke a leboga.”

“Leina la gago ke mang?” tlhapi ya botsa.

“Ke bididwa Tony,” ntsu ya araba.

“Nna ke bidiwa Daisy. Re ka nna ditsala.”

Ntsu ya dumela.

“Jaaka tsala yame, o ka se nje, kgotsa wa ja masika a me. Gape o ka se bolelele ope ka lekadiba le. Ntshephise.”

Ntsu ya nyenya. “Ke a go tshephisa.”

Bobedi jo jwa dumalana go dira botsala jwa bone sephiri. Daisy o ne a itse gore fa a ka bolelela ba ga bone ka botsala jo, ba ka tshwenyega ka dintsu e le mmaba wa bone ka gale. Tony ene ne a itse gore go bolelela ba ga bone ka lekadiba le go ka tsenya Daisy le ditlhapi tse

dingwe mo diphatseng.

Ba ne ba tlhama pina e ba ka e opelang fa Tony a tsile lekadibeng. Ba dumelana le ka nako e siametseng go eta ga ga Tony a sa lemogiwe ke ditlhapi tse dingwe.

Letsatsi le letsatsi mo motshegareng, Tony o ne a ngwegela ba ga bone go ya go bona tsala ya gagwe, Daisy. Fa a goroga kwa lekadibeng, o ne a iphitlha fa morago ga lotlhaka, mme a simolole go opela:

Woo...Woo..Woo...Woo
Daisy, Daisy, o tsala ya me
Dasiy, Daisy, ee o tsala ya me
Tlaya, tlaya ga nkake ka go ja
Woo...Woo...Woo...Daisy, tlaya gompieno

Daisy o tlaabo a tlhagelela a opela:

Ah – ah – ah – ah – ah
Tony, Tony, o tsala ya me
Tony, Tony, ee o tsala ya me
Ke a go tshepha ke a itse o ka se nkgobatse
Ah – ah – ah ke a tla jaanong

Ba ne ba nna ba itumelela go bonana. Tony o tlaabo a bolelela Daisy ka bontle jwa lefatshe le dilo tse a di bonang fa a le mo loaping a fofa. Daisy ene a mmolelela ka botshelo ka fa tlase ga metsi le gore go nna tlhapi go monate jang. Ba ne ba rata go bua ka sengwe le sengwe mo nakong e ba e nnang mmogo malatsi otlhe.

“O rata go ja eng?” Daisy a botsa Tony.

“Ke rata tlhapi, mme gape ke ja dihudi, bana ba dikwena, le mogolori.”

“O ka rata jang go ja tlhapi ntse ke le tlhapi?” Daisy a botsa ka matshamekwane, a bua a nwela mo metsing go ya go tsaya phefo, mme a boa.

Tony a tshega. “Jaaaka ke go tshephisitse, ga nkitla ke go utlwiswa botlhoko. Botsala ja rona bo setse bo digetse kgwedi. Ntshephe.”

“Ke a go tshepha,” ga bua Daisy ka monyenyo wa nnete.

Malatsi mangwe, fa ba sa kgone go bonana, ba ne ba kwalelana makwalo. Daisy o ne a dirisa tswii go kwala makwalo, fa Tony ene a ne a dirisa matlhare a mophane. Ba ne ba fitlha makwalo ka fa tlase ga matlapa.

Fa malatsi a ntse a feta, Tony le Daisy ba tlwaelana fela thata. Ba batla go tshela mmogo. Daisy a eletsa gore o ka fofa jaaka Tony mme a bona mafelo a Tony a nnang a bua ka one. Tony le ene a eletsa go bona botshelo ka fa tlase ga metsi. Ba ne gape ba batla go ntshetsa botsalano jwa bone mo pontsheng, gore ba etelane ba phuthologile. Mme go ne go lebega fa ba sa kgone go rarabolola seano sa bone. Yo mongwe o ne a sa kgone go tshela mo metsing

mme yo mongwe a sa kgone go tshela kwa ntle ga one. Ka jalo, botsala ja bone ja tswelela mo sephiring.

Nngwe ya ditsala tsa ga Daisy, Mary, o ne a lemoga gore o etla a nyelela. Letsatsi lengwe, e rile a bona Daisy a ngwega, a mo sala morago. O ne a utlwa Daisy a opela, mme a seka a dumela se matlho a gagwe a se bonang fa Tony a tswa fa gare ga lotlhaka. A ba reetsa a ntse a iphitlhile. Fa a kgotsofetse ka se a se boneng, a boela mo metsing go ya go bolela ka se a se boneng. Fa Daisy a boela gae, a fitlhela morafe otlhe o mo emetse o batla tlhaloso. Ba ne ba batla go itse gore ke ka goreng a baya matshelo a bone mo diphatseng.

“Tony ga a tshwane dintsu tse dingwe. O botho.” Daisy a buelela tsala ya gagwe a itshekile dikeledi.

“O sematla. O tsile go tla le ditsala tsa gagwe ba tla go re tsoma,” rraagwe Daisy a akanela.

“O ka se re utlwise botlhoko. Nna le ene re ntse re le ditsala dikgwedi. O ntshephisitse gore o tlaa re sireletsa.”

“O a tshameka. Ke ntsu rona re dijo tsa gagwe. O emetse gore o mo tshephe gore a tle a re je rotlhe,” mmaagwe a bua.

“Nnyaa, ga a kake. Ke tsala yame ke a mo tshepha.” Daisy a nna fatshe a lela.

Ditlhapi tsa galefa thata. Tse dingwe tsa mo tshega bomatla, fa batsadi ba gagwe ba mo kganela go tlhola a etela Tony gape. Ditlhapi tsotlhe tsa kopiwa go nna mo metsing ka kwa ntle go le diphatsa.

Daisy a nna ka selelo mo malatsing a a latelang fa a akanya gore Tony o mo emetse ka pina kwa ntle.

Letsatsi lengwe, a kgona go mo romelela lokwalo go mo itsese fa a kganelwa go tsamaya, mme a mo tshephisa gore o tlaa tswa ka leano la gore ba kopane gape.

Tony a hutsafadiwa ke lokwalo lo thata. A tswelela ka go tla kwa lekadibeng malatsi otlhe go tlhola gore a Daisy o mo kwaletse. Le ene a nna a mo tlogelela makwalo.

Letsatsi lengwe ga nna le setsuatsue, mme diphefo tsa tshikhinya setlhare se Tony le ba lwapa la gagwe ba nnang mo go sone. Setlhare se sengwe sa wela sentlhaga sa ga Tony mme sa mo roba lefuka. O ne a sa kgone go fofa mme a ikoka malatsi. Tony a tshwenyegile gore ga a na go kgona go bona Daisy. A eletsa gore o ka bo a kgona go bolelela ba lwapa lwa gagwe ka ga Daisy, mme a tshaba go mo tsenya mo diphatseng.

Mogolowe a tla go mo lekola letsatsi lengwe, mme a bona makwalo a ga Daisy. A bolawa ke ditshego fa a a bala. Tony a thanya mo borokong go fitlhela mogolowe a badisa ba bangwe makwalo, mme ba sule ka ditshego.

“O nna tsala le tlhapi jang?”

“Tlhapi! O ntsu e e ntseng jang? O tshameka jang le dijo tse di monate?”

“Ke eng o sa re bolelele gore lekadiba le le fa kae? Re batla go bona tsala ya gago ya tlhapi,” ba bua ba sule ka ditshego.

“O ka se nne mo metsing, le ene ga a kake a tshela kwa ntle ga metsi. Bogolo nkabo o ntse tsala le segogwane ka sone se nna gotlhe mo metsing le kwa ntle.”

Ba ikgatla ka ene fela jalo. Ba bangwe ba re ba akanya gore o emetse gore Daisy a none

pele a mo ja.

Jaaka malatsi a ntse a feta, Daisy a sulafalelwa ke botshelo. Tony o emisitse go tla lekadibeng, e bile o emisitse le go mo kwalela. A tshwaya batsadi ba gagwe phoso gore ba ba kgaogantse. Phelelong, a ba bolelela gore o batla go tswa mo lekadibeng go ya go batla tsala ya gagwe ka a belaela gore sengwe se senyegile. Ba lelwapa lwa gagwe ba mmolelela gore go borai mme a seka a ba reetsa. O ne a sena sepe ka ne a bona botshelo bo le lolea ntle le tsala ya gagwe.

‘Tsatsi lengwe, Daisy a ngwega kwa lekadibeng. A tswa mo metsing a ralala lotlhaka. A tsamaya tsamaya mme a hupela. A tswela fela. A lemoga fa a dirile phoso ka a tsamaetse kgakala le lekadiba, mme a setse a lapile.

Kwa lekadibeng, batsadi ba gagwe ba lemoga fa a seyo. Ba belaela fa a ile go batla Tony. Bone le ditsala tsa bone ba thumela fa godimo ga metsi ka pela. Ba mmatla mo lotlhakeng, mme ba mmonela kgakala. Ba lemoga fa a a swa ka fa a ntseng ka teng. Ba ka thusa jang? Ba leba leba gore ba ka mo goga ka eng.

Moriti wa ba apara go tswa godimo. Mmaagwe Daisy a kua ka letshogo jaaka ntsu e phamola ngwana wa gagwe ka dinala tsa yone. Go ne go diragala jaaka a tlhagisitse! Ntsu ya fofela fa tlase ya latlhela Daisy mo lekadibeng. Ntsu e ke Tony!

A kotama mo lentsweng jaaka batsadi le ditsala tsa ga Daisy di tabogela kwa go ene go mo lekola. Ga mo tsaya nakonyana go hema sentle. Fa a siama, a ngwegela kwa go Tony, mme ba itumelelana. A itsese lekadiba lotlhe gore ke ene Tony. Batsadi ba ga Daisy ba leboga Tony gantsi gore o bolokile ngwana wa bone. Ba itshwabela go bo ba tseetse gore ga a a siama ka e le ntsu pele ga ba mo itse. Go tsweng ‘tsatsing leo, Tony a nna le tetla ya go etela lekadiba jaaka a batla. O ne a lalediwa le meletlo mo lekadibeng. A seka a bolelela dintsu tse dingwe gore lekadiba le ko kae.

Mo tsamaong ya nako, ditlhapi tsa direla Daisy selwana se Tony a kgonang go mo tsaya ba fofa mmogo gore a bone lobopo jaaka Tony a fofa. Ba ne gape ba direla Tony diaparo tsa ka fa tlase ga metsi gore a kgone go bona botshelo ja ka fa tlase ga metsi. Tony le Daisy ba ntse ba ditsala le jaana. Fa o ka tlhola lotlhaka mo nokeng gaufi le wena o tlaa fitlhela ba tsere dikgang ba tshega.

Tswee le noko

WENDY JOY BOUCHER

Tswee e ne e le mosimane wa dingwaga tse nne yo o neng a nna le ntatemogoloagwe kwa morakeng o o bapileng le motse wa Phuduhudu. Mmaagwe o ne a dira kwa toropong mo lebenkeleng le le tona le le rekisang dimonamone le dilekere tse di monate thata. Fa a tla gae go ba tlhola, o ne a mo tlela dilekere tse di mebalabala tse di monate.

Letsatsi la ga Tswee ka gale le ne le simolola ka go sala ntatemogoloagwe morago jaaka a ya go ga metsi kwa nokeng. Tswee o ne a tsaya emere e nnye fa ntatemogoloagwe ene a tsaya tse dikgolwane di le pedi. Fa ba tsena kwa nokeng, o ne a nna kelotlhoko gore a seka a kgotlelela

metsi ka seretse, mme a gelele metsi a a phepa mo teng ga emere. Ntatemogoloagwe o tlaa bo a mena borokgwe mme a ralale metsi, ka fa a beile leitlho gore ga go na kwena kgotsa kubu epe gaufi. Fa a le fa gare ga metsi, ntatemogoloagwe o tlaa bo a inela diemere tsa bone ko teng ga metsi, mme a di tlatse. Fa diemere tsa bone di tlala, ba tlaa bo ba tlhatloga le lotshitshi lwa noka ba boela lwapeng.

Fa ba fetsa go ya nokeng, tiro ya ga Tswee e e latelang e ne e le go feela lelwapa gore le sale le le phepa. Tswee o ne a le motlotlo ka tiro ya gagwe, mme ka jalo a netefatsa gore lelwapa le nna le le phepa. Fa a fetsa go feela, o tlaabo a sela dikgong tsa molelo, a di kgobokanya fa thoko ga ntlo. O ne a letlelelwa go tshameka ka koloi ya gagwe ya diwaere fela fa a feditse ditiro tsotlhe tsa gagwe go ya jaaka ntatemogoloagwe a mo rutila. Koloi e ya diwaere o ne a e diretswe ke ntatemogoloagwe, mme a e rata fela thata.

Gangwe mo bekeng, o ne a tsamaya le ntatemogoloagwe go ya go batla dikgomo. O ne a rata go thusa ntatemogoloagwe mo tirong e e botlhokwa e.

Mme ke ka moo polelo ya rona e simologang.

Phakela mongwe, Tswee o ne a tshwanetse go tsamaya le ntatemogoloagwe morago ga go wetsa ditiro tsa bone. Ba emelela, "A re ye, Tswee" ga bitsa ntatemogoloagwe. "O seka wa salela kwa morago, o tloga o timela." Tswee o ne a sa batle go timela, ka jalo a taboga gore a tshware ntatemogoloagwe.

Ya re ba ntse ba tsweletse le mosepele, ba bona khudu. Khudu ya teng e le ntle ka mokgabiso o o tshwanang le dinaledi mo sekgapheng, le sone se le dintlha tse di tlabang. A nna fa fatshe go lebelela khudu e jaaka e tsamaya ka bonya e tsena fa gare ga bojang. Tswee a e sala morago. O ne a etile mowa fa a setse khudu e morago mo a ileng a tswa mo tseleng mme e bile a sa bone ntatemogoloagwe. Phelelong, khudu ya ema mme ya gonyetsa tlhogo ya yone gore e itheetse nakonyana.

Tswee a tsholetsa tlhogo mme a fitlhela a sa bone ntatemogoloagwe.

"Ntatemogolo? Ntatemogolo!" a kau, mme lentswenyana la gagwe la hekeediwa ke diphefo tsa sekgwa sa Kgalagadi. Tswee a simolola go taboga, maoto a gagwe a a sa rwalang ditlhako a kgopiwa ke bojang, a etla a wela mo mesimeng e e epilweng ke ditlou. "Ntatemogolo? Ntatemogolo, o kae?" Tswee a tswelela ka go kua, mme go sena phetolo. Tswee a lemoga gore o tsamaetse kgakala thata le ntatemogoloagwe. A tsaya tshwetso ya go ikgata motlhala, mme a ntse a seka a bona ntatemogoloagwe.

A simolola go lela a ntse a goa ntatemogoloagwe gore a bo a kgoboge mometso. A bona setlhare sengwe se na le maungo a masetlha, a a bapala a a ja. A ne a le botshe a mo gopotsa dilekere tse mmaagwe a tlholang a di mo tlela.

Letsatsi jaanong la bo le setse le palame le mo fisa. A nna ka fa tlase ga setlhare sa motlopi fa a santse a ipotsa gore a dire jang. A ikutlwa a eleditse tee e e bokhukhu ya ga ntatemogoloagwe ntateng ya go phaphalala mometso. Tswee a tswelela ka go lela, dikeledi tse di fisang di elela no marameng a gagwe. A lela a gopotse mmaagwe le ntatemogoloagwe,. La bofelo, Tswee a thulamela gone ka fa tlase ga setlhare. Fa a ntse a robetse, letsatsi la phirima mme ga foka phefo e e tsiditsana.

Tswee a phadimoga. “O fa kae? Ntatemogoloagwe o kae?” O ne a batla go ya lwapeng. O ne a sitwa e bile a tshogile. A itshopha ka sekipa sa gagwe jaaka a ntse a kaila-kaila. A bona mmila o o dirilweng ke ditlou, a o sala morago go lebega o ya nokeng. O ne a utlwa monko wa metsi a noka a ise a e bone. A simolola go taboga, a fela pelo go kolobetsa mometso wa gagwe ka metsi a a tsididi.

Fa a atumela noka, a iketla fa a gakologelwa mafoko a ga ntatemogoloagwe a go nna kelo tlhoko go bapa le noka. Dikwenale dikubu di nna mo nokeng. A tsamaela fa lotshitshing, a khubama mme a gelela metsi ka mabogo. Metsi a teng a le tsididi, a nwa a le mantsi. A itumelela metsi a jaaka a utlwa botsididi jwa one mo mo metsong le mpeng ya gagwe. Morago a tlhatloga le noka, mme a bona setlhare sa mokutshomo[1] .

A pagama dikala tsa setlhare se, mme a bona dipitse tsa naga di tsamaela kwa nokeng go nwa metsi. A lebelela diphologolo tse di ntle tse di taboga, di ntse di lela. Fa gare ga tsone, a bona kgokong e tsamaya-tsamaya. A bona le tholo e tshikhinya ditsebe. Kgakajana, a bona thutlwa ka boleele le ditlou di tshikhinya ditsebe tsa tsone tse di tona go itsenya phefo.

Tswee a itshwarelela ka dikala tsa setlhare se se tona se, a akantse mmaagwe. A tshwarwa ke boroko, a thulamela, a lora a kgweetsa koloi ya gagwe ya diwaere kwa lwapeng.

A thanya fa gare ga bosigo, ngwedi e phatsima fa godimo ga gagwe. A dirisa lesedi la ngwedi go lemoga diphologolo jaaka di ntse di tla go nwa metsi fa nokeng. Go didimetse, go iketlile. O ne a eta a utlwa setshego sa phiri kgakajana. O ne a batla go fologa setlhare mme a tshaba ka a itse gore diphiri di kgona go nna borai. Mme gape o ne a sa batle go lala bosigo jotlhe mo setlhareng ka a ne a kokonelwa.

A tsaya tshwetso ya go fologa. Fa a tsena fa fatshe, a ipotsa gore a lebe kae. A leba metsi. Metsi a ne a elela ntlha e le nngwe. A itse gore fa a ka a sala morago, o tlaa wela batho. Mathata go ne go le bosigo, mme ka jalo ba tlaa bo ba le kwa malwapeng a bone.

Ntatemogoloagwe o tshwanetse a bo a mmatla. O ne a itse se. O ka se mo tlogele a le nosi mo sekgweng bosigo jotlhe. Tswee o ne a sa itse fa phefo ya mo tshokologong e sutlhile motlhala wa gagwe, le gore batho ba ba ileng go mmatla ba mmatlela ka fa sekakeng, e seng kwa nokeng.

Tswee a sala noka morago, kgakala le lotshitshi ka a tshaba dikwenale. A tsamaya a dirisa lesedi la ngwedi. A bona sengwe fa pele ga gagwe kgakajana. A gamarega a ema, a leka go iphitlha ka thito ya setlhare. Moriti wa setshedi sa teng wa mo atumela, sa nkgammonko wa gagwe mo phefong. Tswee le phologolo e ba lebagana, go sa itlhalose gore ke mang yo o borai mo go yo mongwe.

Tswee a lemoga gore phologolo e ke noko, E senka medi e e ka e jang. Tswee a nna fa fatshe fa setlhareng mme noko ya tla fa go ene. E ne e ise e ko e bone motho, ka jalo e sa mo tshabe. Ya mo nkgammonka. Ya lemoga gore Tswee ga se sejo se e ka se jang. Le ene a lemoga gore noko ga e kake ya mo re sepe. A phora-phora mitlwa ya yone e e rapaletseng. Ya roroma mme ya seka ya tlharalatsa mitlwa ya yone. Tswee a gomodiwa ke go nna teng ga noko e.

Noko ya iketla le Tswee, e lemoga gore o a e tlhoka. Tswee a lemoga gore phologolo e e tlaa mo thusa go tswa mo mathateng a a mo go one. Noko ya nkgammonka fa fatshe, ya simolola go

ikgata motlhala. Tswee a e sala morago a sa batle go sala a le nosi. Noko ya tsamaya e etla e ema e epa le go ja medi. Ya wela mokate mme ya o o ja. Tswee a lebelela jaaka e ja mokate, mme le ene a o lekeletsa. A sinalala fa a fitlhela tatso ya one e le botlhoko.

Noko e ne ya tsamaya e leba kwa morago go tlhola gore a Tswee o ntse o na le yone. Tswee a e sala morago, a sa batle go sala a le nosi. Noko ya ema ya re tsi! Tswee le ene a ema ka tshoganyetso. Fa pele ga bone ga bo go le phiri e e tshosang. Mitlwa ya noko ya tlharalala jaaka phiri e batla go ba tlhasela. Tswee a lemoga gore go tlharalala ga mitlwa ya noko go tshositse phiri. A ikgoletsa gore a tshosetse phiri ka boleele jwa gagwe. A tsholetsa mabogo a gagwe a goa a re, "Tsamaya! Tswa fa!" Phiri ya tshoga fa Tswee a dira jaana, mme ya siela mo sekgweng. Noko ya diga mitlwa ya yone mme ba tswelela le mosepele.

Ga simolola go apoga, ga nna phakela. Tswee a ikutlwa a lapile, a batla go robala ka ba ne ba tsamaile thata ga mmogo le letshogo la phiri. Noko ya dikologa setlhatshana sengwe, mosima wa yone o le ka fa morago ga sone. Noko ya tsena mo teng, ya laletsa Tswee go tsena. Tswee a gogoba, a tsena mo teng. A fitlhela go mo lekana mo teng. Noko ya robala. Tswee le ene a e bapisa mme le ene a robala. A lora a le kwa lwapeng a thusa ntatemogoloagwe ka ditiro tsa mo gae.

Tswee a thanya, a itshutlha matlho. A thula mosima kwa godimo fa a re o nna fa fatshe. Noko ya mmapisitse a kgorotlha a robetse. Tswee a boa a rapama, mme a seka a tswala matlho. O ne a setse a tlwaetse lesedinyana la mosima, a kgona go bona. Mosima wa noko o na le magare a mekate e megologolo, bojang, le medi. A nyenya a bona gore noko e tshwana fela le ene, e bapala dilo mme e di tsise mo lwapeng. Morago ga dioura di le mmalwa, noko ya thanya mme ya nkgga nkgga Tswee. Ba tswela kwa ntle ga mosima. Tswee a ikotlolola, a lemoga fa nako e tsamaile e bile go setse go le maitseboa. A tshwenyega ka a ne a sale a ile ebile gofetile letsatsi. Ntatemogoloagwe o tshwanetse a bo a a tswenyegile le ene a sa itse kwa a teng.

Ngwedi a iponatsa mo loaping, a ipaakanyetsa go tthatloga. Noko ya tshikinya Tswee, ya batla go mo diga, e raya gore ba tsene mo mmileng wa ditlou o o tswang fa nokeng. Tswee a tshoga ka a ne a sa batle go tswa fa nokeng. O ne a tshephile gore noka e tlaa mo isa kwa bathong. Noko ya tswelela ya mo kgarametsa ka nko gore ba tsamae, go fitlhela Tswee a reetsa. Noko ya mo etelela, ya itiketsa ka mmila ekete e itse kwa e yang teng. Tswee a e sala morago, a sa tshephe ka botlalo, mme a dumela gore phologotswana e e ka se mo latlhe. Ba tsamaya sebaka, ngwedi e phatsima mo godimo. Hale le hale ba ne ba etla ba utlwa setshego sa phiri kgotsa morubisi o ba feta fa godimo. La bofelo, noko ya ema gore Tswee a kgone go ikhutsa. Tswee a itsheega ka setlhare a lapile, a batla ntatemogoloagwe, keledi ya elela, a simololola go bokolela ka selelo. Noko ya mo atumela mme ya baya nko ya yone mo legetleng la gagwe, ekete e a mo gomotsa. Tswee a phora-phora mitlwa ya noko mme ya roroma. A didimala, a ikutlwa a gomotsega morago ga go lela. Ga nna tsiditshana bosigo bo ntse bo tswelela, a itshopha ka sekipa sa gagwe, a eletsa gore o ka bo a na le kobo go mo thuthafatsa.

O ne a tshwerwe ke tlala e bile mala a gagwe a le botlhoko.

Noko ya tswa mo mmileng sebakanyana, ya boa ya tla ka lerotse. Tswee a le tsaya a le ja, a akola metsi a lone jaaka a tlala ka mpa ya gagwe. Fa ba fetsa go ja, ba tsweledisa mosepele. Ba

tsamaya sebaka se se leele kgakala le noka, ba tsenelela mo sekgweng.

Fa letsatsi le setse le phirima, Tswee le noko ba goroga fa terateng ya masimo. Pelo ya ga Tswee ya itaya ka pela. O ne a lemogag masimo a. Ke masimo a a ka fa morago ga masimo a ga ntatemogoloagwe. A simolola go taboga, a goa ntatemogoloagwe. A gakologelwa tsala ya gagwe noko yo a mo tsisitseng lwapeng. A boela kwa morago mme a atla noko, a e leboga go bo e mo tsisitse lwapeng.

Noko ya nwetsa tlhogo ya yone mo legetleng la ga Tswee. Tswee a e baya fa fatshe mme a taboga gape go ya lwapeng. “Ntatemogolo! Ntatemogolo!” a goa, a bitsa ntatemogoloagwe.

Fa a goroga fa kgorong, a bona molelo o mo tona o tuka mo lwapeng, o dikologilwe ke ditilo di le di ntsi. Batho ba robetse mo diphateng ba emetse gore bo se, gore ba ye go mmatla.

“Ntatemogolo! Ntatemogolo! Ke gorogile!” Monnamogolo a tswa mo ntlong, mme le batho botlhe ba thanya ba makaletse mosimanyana yo a tlang a tabogile a ya kwa go monnamogolo.

Ntatemogoloagwe a mo atla ka sebaka mme a mo siela tee e e bokhukhu morago. Tswee a akola tee e mme morago a ja motogo o na le mashi. O le monate. Fa a sena go ja, batho ba mo kgobokanela ba mmotsa dipotso, ba batla go itse gore o gorogile jang mo lwapeng. Tswee a bua a harilwe ke ntatemogoloagwe go bapa le molelo, a ba bolelela ka ga noko le ka fa e mo thusitseng ka teng. Batho ba hakgamalela kgang e, mme ba itumelela go bo a boile.

Fa batho ba sena go phatlalala, ntatemogoloagwe a mmolelela gore a seka a tlhola a mo katoga kwa sekgweng gore a seka a timela gape. Tswee a mo tshephisa go dira jalo. Tiragalo e e ne e mo tshositse. A bona mongwe a goroga mo lwapeng, e ne e le mmaagwe! Tswee amo tabogela, a mo kuka, a mo atla. E rile mmaagwe fa a utlwa go twe Tswee ga a bonwe, a pagama bese a tla gae. O ne a itumeletse go mmona a siame.

Mo kgetsing ya gagwe, o ne a tletse Tswee dilekere tse a di ratang le tse dingwe tsa ga ntatemogoloagwe. Mmaagwe o ne a nna malatsinyana pele ga a boela kwa toropong. A tshephisa Tswee gore o ka mo etela kwa toropong morago ga letsatsi la gagwe la matsalo.

Go tswa letsatsi leo, morago ga tiragalo e, Tswee le ntatemogoloagwe ba nna ba baya sejana sa motogo go bapa le terata ya masimo. E ne e le malebogo go noko go bo a tlhokometse Tswee ka lorato.

Letsatsi le letsatsi fa Tswee a tsaya sejana morago ga noko e ja, o tlaa bo a bona motlhala wa yone. Nako tse dingwe o ne a fitlhela lerotse le na le menonyana mo go lone, e le mpho e tswa kwa go noko. Se se ne se mo itumedisa, mme a lebogela lefatshe le a nnang mo go lone le ditiragalo tsa lone.

Boobaa o a Galalela

MS. PHONTELLE

Ene e le letsatsi la khonsata ya Galalela, ka jalo diphologolo tsotlhe di ne di phuthaganela fa kgotleng. Diphologolo di le mmalwa go tswa Werda di ne di ikwadiseditse go tsaya karolo. Konyana Boobaa e ne e le nngwe ya tsone. Serame sa phefo ya Kgalagadi se ne se sa ba re sepe ka ba ne ba itumeletse khonsata. Boobaa o ne a itumetse tota gore wa go tsena mo seraleng. Morulaganyi wa khonsata, Rre Molemi, a leba gore letsatsi le tsamaya fa kae, mme a tsamaela fa setlhareng sa morula go laela diphologolo go ipaakanya la bofelo. Lebodu, mmantseane Cheche, pela Woody, le phikoko Peaky botlhe ba tabogela go ya go feleletsa go ipaakanya.

Lebodu a tla ka mebalabala go ipaakanya. O ne a fetoga mmala fa a ntse a bina. Fa a gata fa leng mohibidu teng, Lebodu a fetoga a nna mohibidu, fa a gata mmala o mongwe, a nna a fetoga mmala le ene.

“Heelang!” Diphologolo tse dingwe tsa tswa pelo jaaka di lebile Lebodu.

“Didimalang!” Ga bua Peaky ka lefufa. O ne a ikgogomosa ka a ne a kile a fenyha makgetho a le mmalwa.

“Ke nako ya me,” a laola. A tsamaela fa gare ga serala mme a phatlalatsa diphuka tsa gagwe a di dira kgolokwe. A nna montle thata, diphologolo tse dingwe tsa mo itumelela tsa mo opela diatla.

Boobaa a thubega ka selelo, a kua a re “ba ya go re bokgoni jwa me ga bo kgatlhise, ga go na ope yo o tlaa intumelelang.

Rre Molemi a bo a le gaufi le diphologolo tse mme a utlwa Boobaa. A khubama fa go ene a mo raya a re, “Ga go na bokgoni jo bo sa kgatlheng. Ntshephe.”

“Ee, mme ba bangwe...”

“Lebala ba bangwe le bokgoni jwa bone. Akola jwa gago. Bokgoni jwa gago ke mpho ya gago.” Rre Molemi a mmolelela a iketlile.

“Ee, rra. Ke tlaa leka.” Boobaa a mo araba a ipateletsa monyenyo.

Boobaa a lebelela jaaka Rre Molemi a roroma ke serame ka a apere sekipa se se lotsatsa. Boobaa a tlelwa ke mogopolo. E rile letsatsi le phirima dipone tsa tshubiwa.

Rre Molemi a ema ka dinao, a nyenya mme a bua gore “a re simololeng!” A pagama serala jaaka digaretene di bulwa. Dipone tsa serala tsa mo gasa ka lesedi.

“Re a lo amogela! Re lo amogela mo khonsateng ya Galalela!”

“Eeeee! Eeee!” babogedi ba mo fetola.

“A re simololeng,” Rre Molemi a buela kwa godimo.

A bitsa diphologolo ka bongwe ka bongwe gore di tle go diragatsa. Ga simolola Cheche. A gagaba a pagama lebotana, mme a bina mo marulelong. Babogedi ba itumelela mmimo wa gagwe.

Woody a latela. A tla ka lelodi la setlhare, a le tshotlha ka pela pela gore le bo le felele. Babogedi ba mo opela diatla. Ga latela Peaky, morago ga tsena Lobu. Babogedi ba bo ba ratile badiragatsi jaaka ba ntse ba tsena mo seraleng. Diphologolo tsa thatologana fela jalo.

“Legofi! Legofi!” Rre Molemi a rotloetsa babogedi go opela badiragatsi diatla. Diphologolo ka bontsi tsa diragatsa ka botswerere, mme la bofelo ga goroga sebaka sa ga Boobaa. O ne a tshogile e bile a fufula diatla, pelo ya gagwe e rutha jaaka a emetse go tsena mo seraleng. A

ikgothatsa ka go ipolelela gore “bokgoni jwa me ke mpho ya me, bokgoni jwa me ke mpho ya me, bokgoni jwa me ke mpho ya me.”

“Modiragatsi wa bofelo mo khonsateng ya Galalela ke... Boobaa!” Ga bua Rre Molemi. Ka sebaka se o ne a gatsetse ke serame jaanong. A suga diatla tsa gagwe go ithuthafatsa. Ka nnete, seemo sa bosa sa Kgalagadi se ne se le botsididi jwa mariga le ntswa go fisa selemo.

Legofi la babogedi la bo le sa tia jaaka pele, mme se sa tlhobaetsa Boobaa. A tsena mo seraleng ka ditlhong, a relela ka ditlhako tsa gagwe tsa maotwana. A itshega go bo a tshogile. Babogedi ba tswelelela ka go mo leba ka tidimalo. A huralala babogedi jaaka a bula beke ya gagwe. A ntsha legare mme a beola boboa jo bo mo molaleng wa gagwe. Morago a latlhela legare fa fatshe.

A gakologelwa mafoko a a reng “bokgoni jwa me ke mpho ya me, bokgoni jwa me ke mpho ya me,” mme a mo thusa go wela mowa. A reledisa ditlhako tsa gagwe a ya ka fa molemeng, a ya ka fa mojeng, a ntsha nnale wa gagwe o o logang, a simolola go loga jaaka a ntse a relela mo seraleng. Ulu e e mo mmeleng wa gagwe ya nna ya thathologa jaaka a loga. A dikologa le serala makgatho a le mmalwa a ntse a loga. Kwa bofelelong a retologa a tsamaela kwa go Rre Molemi. A khubama fa pele ga gagwe, a mo fa seatlana go se rwala mo diatleng tsa gagwe tse di sitilweng. Rre Molemi a ntsha monyenyo o o galalelang, mme matlho a gagwe a tlala dikeledi tsa boitumelo.

“Heelang!” Babogedi ba bua ka kgakgamalo. Boobaa a tswelela ka go relela le go dikologa mo seraleng a ntse a loga. A retologa a tla go ema fa go Rre Molemi gape. A mo fa setlana sa bobedi se a neng a ntse a se loga. A mo raya a re, “bokgoni jwa me bo a go thuthafatsa.” A boa a khubama. Rre Molemi a itumela a dumela ka tlhogo, mme a rwala seatlana sa bobedi. Babogedi ba ema ka dinao ba opa diatla ba ntse ba re “Boobaa! Boobaa! Boobaa!”

Rre Molemi o ne a sa tlhole a utlwa serame jaanong, a thusitswe ke diatlana. A botsa babogedi gore mofenyi ke mang, botlhe ba re “Boobaa! Boobaa! Boobaa!”

Boobaa a ya kwa badiragatsing ba bangwe ka fa morago ga serala, mme a sa tlhole a kgathala gore o fentse. O ne a itumeletse gore bokgoni jwa gagwe bo thusitse mongwe le gore o diragaditse ka botswerere. Morago ga sebakanyana, Rre Molemi a biletsa diphologolo tsotlhe mo seraleng gore ba tle ba tswale khonsata. Ba ema mabapi ba lebagane le babogedi.

“Mofenyi ke Boobaa!!!” Ga kua Rre Molemi. A tabogela kwa go Boobaa mme ba atlana. Diphologolo tse dingwe le tsone tsa mo opela legofi di maketse. A supa boitumelo jwa gagwe ka go opelela kwa godimo a re, “bokgoni jwa me ke mpho ya me, bokgoni jwa me ke mpho ya me, bokgoni jwa me ke mpho ya me.”

Diphologolo tse dingwe tsa tla go atla Boobaa kwa ntle ga ga Peaky yo o neng a santse a makaletse gore ga a a fenya. Boobaa a mo atla go mo rotloetsa, mme le ene a mo atla.

Rre Molemi a bua le babogedi a re, “Bagaetsho, ke jaaka diphologolo di ne di galalela ‘tsatsi jeno. Go siame!’”

Boobaa a ikutlwa a le motlotlo e bile a kgotsofetse go bo a ile a letla mafoko a ga Rre Molemi go mo kgothatsa go akola bokgoni jwa gagwe.

Seriri sa ga Mme

OMPHILE SHARON MONNANA

JWATLA!

Kopi ya ga Mme e a e ratang ya thubega ditokitoki. Ditoki tse di le selekanyo se se farologaneng. Maoto a me a taboga ka bonako jo bo kgonagalang go ya kwa lebating. Ke ne ke batla go bona gore a mme o utlwile modumo wa kopi e wa.

Nnyaa.

O ne a opela pina e a e reeditseng mo YouTube fa a ntse a anega diaparo tse a neng a di tlhatswa. Ka tabogela gape kwa ntlong go ya go sela ditokitoki tsa kopi, ka di phuthela ka pampiri ya dikgang, mme ka di latlhela mo kantining ya matlakala.

E ne e le phoso. Ne ke ke re ke phutha dijana gore ke fokoletse mme tiro, ke mo itumedise. Jaanong ke thubile kopi ya gagwe e a e ratang, mme ka jalo o ya go omana.

Mafoko a gagwe a ntlela mo tlhogong o ka re ke gone a a buang. O kile a re, “Aasa, o seka wa bua maaka mo botshelong. Modimo o batla re bua boammaaruri. Ke tsaya gore o a itse gore nnete e a golola. Gape, nka lemoga fa o bua maaka.”

“O tlaa itse jang?” ka botsa.

Mme a nyenya fela mme a bua gore go bua boammaaruri ke gone mo go siameng. A tswelela a re, “fa o bua maaka, go raya gore o ka utswa. Ga ke go batlele seo. O ngwana yo o siameng.”

Ke ne ke itse gore ga ke batle go tshwana le Moagi, mosimane yo mongwe yo ke tsenang le ene. O kile a utswa sekgwama same sa dipensele mme a aketsa morutabana. Ka jalo ka nyenya. Go bua maaka go a ntshosa.

Ke ya go dira jang? Mme o tloga a tsena mo ntlong. Fa a tsena mo ntlong, o ya go tthatlega ketlele gore a itirele kofi. Ga a na go kgona ka gore kopi ya gagwe ga e yo.

Ka palelwa ke go metsa mathe a me, ka fa ke ntse ke leka go batla sebete sa gore ke ye kwa ntle. Maoto a me a ne a le bokete mme ka ipateletsa go ya kwa ntle.

Re ne re nna mo ntlwaneng fa gare ga motse wa Palapye. E ne e le ntlo e e pitlaganeng, mme R re o ne a nna a bua gore ga re tlhoke sepe ko ntle ga mongwe le mongwe wa rona le lorato.

Palapye ke motse-se-toropo, ga se legae e bile ga se toropo ka botlalo. O fa gare ka gore o na le mebolo e mentsi le diofisi tsa puso. Batho ba Palapye bone ba iketlile, ba tshela matshelo a a motlhofo, ga go na lepotlapotla. Mme o ne a nna a itumelela gore Palapye ga a na mosuke wa dikoloi jaaka Gaborone. Go re tsaya metsotsonya na go goroga kwa re go batlang mo Palapye. Ga ke ise ko ke nne kwa toropo-kgolo, ka jalo ga ke itse gore mme o bua ka ga eng. Ke itse fela gore ke rata go nna mo Palapye.

Letsatsi le ne le tshabile le fisa. Ditlhare di ne di simolotse go tlhoga matlhare di ntse ditala. Ditlhare tsa maungo tsa ga mme di ne di simolotse go thunya, di itumedisa mme le nna.

“Ao, Aasa. Ke ne ke sa go bone. A o batla go nthusa?” Mme a botsa a itumetse. Lentswe la gagwe le dira gore ke ipone molato le go feta.

Ka ema foo ka mo leba fela, loleme lwa me le gana go suta. Ke ne ke batla go mmolelela mme go pala.

“Aasa. A o siame?”

“Ee, Mme.” Ka ipateletsa go suta mme ka mo thusa. Ka tsaya tshwetso ka nako eo.

Ka mo leba jaaka letsatsi le phatsima mo go ene. Mme o ne a le montle. ‘Tsatsi jeno moriri wa gagwe o ne o tshwerwe phafo. O ne a sa batle moriri wa gagwe o itaola fa a ntse a bereka. Go ne go se thata go mo lemoga fa gare ga batho. Le ene o ne a tle a re go ntemoga ga go thata le gone. Moriri wa rona o ne o tshwana. A mpolelela gore ke mosetsana yo mo ntle fela thata. Ke ne ke rata moriri wa rona.

Fa Mme a boela mo ntlong, a baya diaparo a bo a tshuba ketlele.

“A o nwa kofi?” Lentswe le le buang e le la me, mme le sa utlwale jaaka gale. Le ne le le kwa

godimo, le le le sesane.

“Ee. Ke nako ya...” A emisa go bua.

“Kofi!” Ka mo feleletsa seele. Re ne re nna re dira jaana, mme gompieno e se gone sentle.

A bula koboto. Dikopi tsa thula-thulana.

Ke ne ke rapela gore lefatshe le phatloge le nkometse. La ntshwabisa. Ka ema fela foo go sena gore nka nyelelela kae.

“Aasa, a ga o ise o bone kopi ya me?”

E ne e le nako. Ka ipatlisa dibaka gore ke seka ka mo leba.

“Nnyaa, mma.” Ka tlala mathe ka legano. Ka iteba maoto.

Dikopi tsa nna tsa thula-thulana.

“Ka nnete? Mpolelela boammaaruri ngwanaka.”

“Ke rile ga ke itse. Ke eng o ntse o mpotsa?” Ka bua jalo ke gwantela kwa ntle.

A batho ba ba sa bueng nnete ba na le tshwanelo ya go shakgala? Ke ne ke akile mme ke sena boitumelo. Ke ne ke utlwile botlhoko, ke amegile. Bogolo thata ke ne ke itshwabetse. Motshameko wa go tika mantswe o ne o sa nthuse ka sepe 'tsatsi jeno.

Mme a tswela kwa ntle. Ka leba diatla tsa gagwe, mme ka ithiba molomo ka diatla tsa me. Go tenega le go swaba ga fetoga letshogo.

O e bone jang? Ka fufula thamo mme ka itshuga diatla.

“Aasa Marakanelo! A go na le se o batlang go se mpolelela?”

Dikeledi ga di kake tsa bereka gompieno. Ke mosetsana yo mo tona. A ke kope maitshwarelo? Ee, go ka nna botoka jalo. Ke molato.

Ke ntse ke lebile fa fatshe, ka re, “Ke maswabi Mme...”

“Re go rutile eng ka go itshepha?”

“Gore ke lebe batho mo matlhong le gore ke bue nnete.”

“Jaanong, o dira eng gone jaanong jaana?”

Ka mo leba. Sefatlhego sa ga gagwe se ne se tletse kutlobotlhoko. Moriri wa gagwe o lepeletse ka tsela e e sa tlwaelesegang.

“Mme, moriri wa gago o diragalelwa ke eng?”

“Aasa, ga o a araba potso ya me. Ke batla nnete go tswa mo go wena.”

“Ke ne ke phutha dijana, mme ka thuba kopi ya gago ka phoso. Ke ne ke batla go go bolelela fa ke tswela kwa ntle, mme ke sa batle go go hutsafatsa. O rata kopi ya teng, ka jalo ka tshaba.”

“O tshaba eng?”

“Gore o tlaa nkomanya.”

“E ntse e le phoso? Ke ka bo ke ne ke kgopisegile fela. Jaanong ga ke rate gore o akile. Ke utliwle botlhoko gore ga o a mpolelela boammaaruri.”

“O tlaa intshwarela, Mme. Ke maswabi. Ke tlaa tsaya madi otlhe a ke ntseng ke a ipeela ke ye go go rekala kopi e ntsha.”

“Ke a go itshwarela, ngwanaka. Ga go tlhokege gore o reke kopi e nngwe. Phoso e a direga. Le nna ke dira dipphoso. Se se tlhokegang go di baakanya. A re thusane.”

“Ee, mma.”

Ra phuthela ditokitoki tsa galase ka pampiri ya dikgang, mme ra e funela ka polaseteke. Morago ka e latlhela mo kantining ya matlakala.

“Aasa, ntshephise gore ga o kake wa nkaketsa gape.”

“Ke a tshephisa, Mme. A o ya go nkotlhaya?”

“Ee. A o tlhaloganya gore ka goreng?”

“Ee, mma. Ka gore ke akile. Go aka ke selo se se sa siamang.”

“Ee, o bua nnete. Go raya gore ga o lebelele sepe ‘tsatsi jeno.’”

Ka simolola go lela ka gore letsatsi la Matlhatso ke lone le ke bonang nako ya go lebelela se ke se batlang. Ke ne ke lebelela dipopae tsa me. Mme a tla fa go nna mme a nkatla.

“O tlaa di lebelela letsatsi le lengwe. Jaanong, ya go tshameka.”

“Tla o khubule le nna.”

“Ee, ngwanaka. A re ye.”

Kgantele, mo ntlong, ka batla go itse.

“Mme, o itsile jang gore ne ke aka?”

Mme a nthobela leitlho, a re, “ke sephiri sa me.” A bua a baya monwana mo molomong wa gagwe.

Ka mo sidila mokwatla ke bo ke mo atla marama.

“Mme, ke kopa o mpolelele.”

A nyenya. “Moriri wa me o mpoleletse.”

“Mma?”

“Moriri wa me o mpoleletse gore o a nkaketsa.”

Ka swa ka ditshego fa a rialo. “Mme, a o siame? O a itse gore moriri ga o bue.”

“Ee, moriri ga o bue.” A tshegela kwa godimo. “Ga ke ise ke re moriri wa me o ne o bua.”

“O go boleletse jang jaanong?”

“Moriri wa me o na le maselamose. O tsile go mpolelela fa o ka aka gape.”

Ka tshwara moriri wa gagwe, ka boa ka tshwara wa me. “Moriri wa rona o a tshwana. Wa me mme ga o bone maaka.”

“Moriri wa me ga o bone maaka, ngwanaka. O a a dupelela. O gakologelwa o re moriri wa me o lepeletse?”

“Ee mma. Mme ke ntse ga ke tlhaloganye.”

“Fa o nkaketsa, moriri wa me o a lepelela. O mpoleletse maaka o ntse o itse gore ga go a siama. Moriri wa me wa utlwa se. Ke sone o neng o lepeletse.”

Ka hakgamala, ka mo raya ka re, “Go siame. O tlaa itse fa ke aka.”

“Ee, ke a go itse nako tsotlhe. Ka jalo, o seka wa nkakaetsa.”

Ka ikakanya. “Ee, mma. Ke go tshephisitse.”

“Go ntse jalo. Tla kwano.”

Mme a nkatla. O atla mo go monate. A nkuka.

Ka mo sebeta, “a le nna ke tlaa itse fa batho ba nkaketsa?”

“Gongwe, Aasa. Gongwe.”

Dinaledi di a atamela

DR. LESEDI GAEEMELWE

Pono ke mosetsana yo o majato, yo o ratang go tsamaya le ntatemogoloagwe ba dikologa masimo a bone maitseboa mangwe le mangwe. Masigo ka bontsi ba ne ba nna fa ntle ba akola dinaledi mo loaping. Bontsi jwa tsone bo phatsima fa tse dingwe di kgabaganya loapi ka lobelo. Ntatemogolo o ne a tlhalosetsa Pono gore dinaledi di di tona, mme di lebega di le di nnye ka gore di kgakala. Pono o ne a eletsa go ithuta go le go ntsi ka dinaledi le go di atamela.

Ntatemogolo o ne a dumela gore Pono o ka atamela dinaledi. A mmolelela gore ga go na go nna motlhofo. Pono a ipotsa gore o tlaa kgona jang go atamela dinaledi. Ntatemogolo a tswa ka leano. A mo tshephisa go mo isa kwa lefelong le go ithutiwang ka dinaledi teng fa a ka wetsa ditiro tse tharo mo tshimong. Pono a itumelela kgang e, mme a potlakela go fetsa ditiro tsa gagwe.

Tiro ya ntlha ya nna go batla mashi a a tlaa dirisiwang mo lwapeng. Pono o ne a sa rate tiro e ya ntlha ka go ne go raya gore a phakele a ye go gama dikgomo. O ne a relela a tlala leswe jaaka a leka go gama dikgomo. A kgona go tlatse kopi e le nngwe, mme ka maswabi namane ya thula kopi ya teng, mashi a tshologa. A patelelasega go simolola sesha. Fa a tsena kwa ntlong, a tshwanelwa ke go bidisa mashi a pele ga a ka dirisiwa. A a bedisa mme bontsi jwa one a tshologa fa a bela. Pono a sulahalelwa. A boela kwa 'sakeng go ya go gama kgomo e nngwe. Fa a boela kwa ntlong, a nna kelotlhoko, a ntsha mashi mo molelong pele ga a ka tshologa. Ka jalo, a bo a fentse tiro ya gagwe ya ntlha ya letsatsi ya go tsisa mashi fa lwapeng.

Mo tsamaong ya letsatsi, Pono a gopola ka fa kopi e le nngwe ya mashi e tlhokang tiro e ntsi ka teng. A ikutlwa a lebogela bo mogolowe ba ba mmaakanyetsang dijo ka gale. Fa ba tsere motsamao wa bone wa go dikologa masimo maitseboa, ntatemogolo a mmotsa gore a jaanong o ikutlwa a lebogela mashi thata ka a thusitse go a gama. Pono a dumela, a le motlotlo. Ntatemogolo a tshega a mo raya a re, "loeto lwa gago go ya go ithuta ka dinaledi lo gaufi."

Ntatemogolo jaanong o tlaa fa Pono tiro ya gagwe e e latelang. A mo raya a re o tshwanetse go dira moro wa ditamati o a ratang go o tsenya mo dijong tsa gagwe. Mathata a matona ya nna gore tshimo ga e na ditamati. Ntatemogolo a mo fa peo ya ditamati mme a seka a mmolelela gore a dire jang. Pono a m akalela gore a o tshwanetse go lema ditamati a bo a di emela gore di gole. A tsenwa ke mowa wa go itlhoboga. Ntatemogolo a mo gakolola gore a berekele mo nakong fa e le gore o batla go dira moro.

Pono a lema tshingwana ya gagwe, mme a fetsa beke a epa a bo a tsenya menontshane mo mmung. A nosetsa tshingwana e ka thuso ya ga ntatemogolo yo a nang le dingwaga e le molemi. Pono a etla a batla go itlhoboga fa a akanya sebaka se a tlaa se emang gore a tle a bapale ditamati. A etla a akanya gore o tlaa tshwanelwa ke go simolola sesha fa dijjwalo tsa gagwe di ka diragalelwa ke sengwe. A gopola namane e e neng e ragile mashi fa a gama kwa tirong ya gagwe ya ntlha. A ipolelela gore o ka swa fa ditshidinyana di ka tlhasela ditamati tsa gagwe a bo a tshwanelwa ke go simolola sesha. A tsenwa ke letshogo mme a kopa ntatemogolo go mo tshephisa gore ga go sepe se se tlaa diragalelang ditamati tsa gagwe.

Dikakanyo tsa ga Pono tsa sia ka ene. Fa ba ntse ba jwala, a akanya nonyane nngwe e tla bosigo go epolola peo ya gagwe e e ja. Ntatemogolo a swa ka ditshego a reeditse dikgang tsa ga Pono.

“Iketle, Pono,” ntatemogolo a bua a tshega.

Beke ya wela Pono a ntse a jwetse peo ya gagwe. Ntatemogolo a bitsa Pono gore a tle go bona dimela tsa tamati. Pono a itumela fela thata. A tlala ka tsholofelo gore mme ka nnete o tlaa dira moro wa ditamati mo bogautshwaneng. A nna a nosetsa mme ditamati tsa thunya. A lemoga gore tiro e e mo rutile go nna pelo telele le gore ga a fele pelo go wetša tiro e ya bobedi.

Morago ga dikgwedi tse pedi, dithunya tsa simolola go nna dikgolokwe tsa ditamatinyana. Pono a itumela fela thata, ntatemogolo a le motlotlo ka ene. Pono a fetoga mogakolodi. A bolelela ntatemogolo gore o batla go gakolola magolegwa ba ba emetseng go wetša kotlhao ya bone. Ntatemogolo a kgatliwa ke ditoro tsa ga Pono, a tshega jaaka gale.

Morago ga dikgwedi tse tharo, ditamati tsa bo di le mo seemong sa go ka bapalwa. Di le di khibidu di phatsima. Ba dumalana gore ba tlaa di bapala phakela. Pono a ya go robala a itumetse gore o tsoga a bapala ditamati tsa gagwe.

Alala a lora a phakeletse go bapala ditamati, mme a bona basimane bangwe ba sia ka dikgetsi di tletse ditamati. A kua gore batho ba mo thuse, mme lentswe la gagwe la gana. A itlhaganelela fa tshimong, mme a fitlhela ditamati tsotlhe di ile. Pono a leka go bitsa ntatemogoloagwe kgotsa mongwe fela, mme ya nna o kare o thibilwe molomo. A taboga go tsaya mogala gore a leletse mapodise, mme dinomoro tsa mogala tsa gana go tobegetsega. A bona gore ke a taboge a ye kwa ofising ya mapodise. Fa a le mo tseleng, a bona dinaledi di ntse jaaka a tlhola a di bona fa a na le ntatemogoloagwe. Dinaledi tsa simolola go buisana, mme di bua ka ga ene. Naledi e nngwe ya bolelela e nngwe gore Pono o felela pelo go dira moro wa ditamati, mme tiro e a e filweng e se ka go dira moro.

Tamati ya bonala fa gare ga dinaledi ka ponyo ya leitlho, ya bua gore Pono o ipatlela go dira moro fela. Dinaledi tsa tshega tamati di re tamati ke tsela ya ga Pono ya go goroga kwa go tsone. Tamati ya hutsafala mme ya itsamaela, ya bo e thulana le Pono. Pono a leka go itlhalosa mme lentswe la gagwe la nna la gana. A bona ka fa tamati e utlwileng botlhoko ka teng, e bona fa motlhokomedi wa yone a sena sepe le yone. A e tlhokomelela gore a fitlhelele sengwe se sele. Tamati ya ema fa pele ga ga Pono mme ya opela ka kutlo botlhoko e re:

Lorato ke eng, lorato ke eng

*Ne ke tsaya gore Pono o a nthata
Lorato ke eng, lorato ke eng
O ne a nnoseletsa lorato lwa gagwe
O ne a ntlhokomelela naledi ya gagwe
O nna a akantse naledi fela
Fa a fetsa, ke tlaa bo ke le kakanyo fela
Jaaka kopi e le ya mashi
Ke tlaa bo ke le thuto fela
Lorato ke eng, lorato ke eng*

Pono a tlala ka boikotlhao, a ineela mo moweng. A galefelela dinaledi, mme tsone di sena sepe. Di itsaya jaaka dikgosi tsa legodimo, di ikgogomosa. Pono a ipotsa gore a ruri o santse a di tswela pelo. A ipotsa gore di mo diretse eng. Masho a mo kgorisits e e bile a mo file dikotla. Moro wa ditamati o dira dijo tsa gagwe monate. O ne a akola go tsamaya le ntatemogo ba lebile dinaledi. A lemoga gore o tsere nako e ntsi a itumelela dinaledi go feta dilo tse dingwe mo tshelong jwa gagwe.

A goroga kwa diofising tsa mapodise mme a bega kgang ya gagwe. Mapodise a emoga go ya go batla magodu a ditamati. Ka lesego, ba ba bona. Pono a wela dibete, mme e seng ka sebaka. Fa mapodise a re magodu a buse ditamati, ditamati tsa gana go boela kwa go Pono. Ditamati tsa re di batla go nna kwa magodung ka one a a di rata ka e le ditamati, e seng tsela ya go ya dinaleding. Ditamati tsa simolola go bina le go opela:

*Re tlogele
Re bone ba ba re ratang
Re tlogele
Ke bone beng ba rona ba ba sha
Re dinaledi mo go bone
Ke rona badimo ba bone
Re tlogele
Ya go thusa Pono go goroga kwa dinaleding tsa gagwe*

Pono a thanya mme a tabogela kwa go ntatemogoagwe a lela. Ntatemogolo a makadiwa ke toro e, mme a sa itse gore a gomotse Pono a reng. A mo atla, mme a mmolelela fa tsotlhe di tlaa siama. A ikutlwa eketse o a mo aketsa.

Ka ditamati di lekane go bapalwa, ba di bapala 'tsatsi jeno. Ba di kgaoganya gore tse dingwe di tlaa rekisiwa, fa tse dingwe di salela go dirisiwa mo lwapeng. Pono a kgona go dira moro wa gagwe.

Jaaka Pono a ntse a batla ditsela tsa go dira moro wa ditamati mo maranyaneng a inthanete, a gakologelwa dipina tse a di lorileng. A lemoga gore go tlhela sengwe mo mosepeleng wa gagwe wa go ya dinaleding. O tshwanetse a batlisisa gore eng.

Ntatemogolo le ene a bo a tshwenyegile ke seemo sa ga Pono morago ga ditoro tsa gagwe. A akanya thata ka tsone ka a itse gore Pono o ya go tla a batla tharabololo mo bogaufing. Maitseboa fa ba tsere mosepele wa bone wa go dikologa tshimo, ntatemogolo a bokela Pono leboko lengwe go mo thusa go tlhaloganya toro ya gagwe. A simolola go boka:

*Mosepele wa me ke wa nnete
Tiro ya me e iketlile
Ga ke ise ke fitlhelele maikaelelo a me
Tiro ya go ya teng
Ke a e akola*

*Ditoro tsa me ga se nna
Ke a iteka
'Tsatsi jeno ke na le mmaoratuwa Pono
Pele ga gagwe
Ke nyetse nkukuagwe
Ra tshola rraagwe
Ke mang sekgantshwane sa me?
Botlhe-botlhe
Ka gore botlhe ke ba me
Ke letlotlo la me
Ga ba kake ba rarabololwa*

Pono a lela, a leboga ntatemogoloagwe, ba atlana. A tlhaloganya gore toro ya gagwe e ne e mo ruta eng. A lemoga gore, le ntswa bofelelo jwa sengwe bo le bogolo, ga go reye gore tsela ya go ya teng e seriti-potlana. Keletso ya ga Pono ya go bona dinaledi ya tlhapa e sena maikotlhao. A tia moko mo go yone.

Pono a bua dinyao a re o batla go boela mo torong ya gagwe gore a ye go buisana le ditamati. A botsa ntatemogolo gore a se se a kgonega, mme ntatemogolo a thunya ka setshego.

Letsatsi le le latelang, moro wa ditamati wa bo o budule mme o ka tsenngwa mo dijong tsa motshegare. Nako ya ga Pono ya go diragatsa tiro ya gagwe ya bofelo ya bo e gorogile. A nna fa tlhoko ga ga ntatemogolo, a fela pelo go utlwa gore tiro e ke eng, a solofetse tiro e e thata gape. Ntatemogoloagwe a tshega, a re, “tiro ya gago ya boraro, ya bofelo, ke go itsaya senepe le nna fa gare ga tshimo, re apere diaparo tsa rona tsa masimo.”

“A ke gone gotlhe?” Pono a botsa ntatemogolo, mme a dumela ka tlhogo.

Ba apara diaparo tsa bone tsa masimo tse di tshetlha, mme ba ya fa gare ga tshimo go itsaya dinepe.

Mafelo a beke a a latelang, Pono a ja monate kwa lefelong la go ithuta ka dinaledi. A tsaya tshwetso ya gore fa a gola o batla go bereka e le moitseanape wa dinaledi le dipolanete. Morago ga dingwaga, a fitlhelela toro e ya gagwe, mme a lebogela tsela e a e tsereng go goroga mo tirong e ya gagwe.

Mabota a Dipina le Molelo

NEO B. NTHEPA KITSO

Maphakela mangwe le mangwe, morago ga mmaagwe Tshego a a ja motogo, o ema fa leboteng go dumedisa moagisanyi wa gagawe, nkuku Mma Baile.

“Dumela, Mme! O tsogile jang, mma?”

Ba tlaa bo ba dumedisana jaana ba botsana matsogo, ba ipolelelana ditlhabi tsa bone. Fa gongwe mongwe wa bone o tlaa bo a atamela lebotana gore ba sebe mongwe wa baagisani.

Fa gongwe ba nwa tee ba eme gone fa lebotaneng, Tshego a ntse a tshameka fa ntle kgotsa a alotse dikatsana tsa moagisanyi. Ntlo ya moagisanyi ke rantafale e tona e e ruletsweng ka bojang. Ga e na matlhabaphefo. Ntlo ya teng e kwa tlase, e tshwerwe ke mapako, go na le phatlha fa gare ga one le lebotana la ntlo. Ka jalo, dikatse di ne di rata go tlolela mo teng ga ntlo e. Monko wa mapako le mmu o le bogale, Tshego o ne a nna a botsa mmaagwe ka one. Tshego o ne a setse a o rata e bile, ga mmogo le monko wa tee ya mosukujane e e neng mosadimogolo a etle a mo e siele fa mmaagwe a seo.

Ntlo e e ne na le mekgabisa e e tshwantshitsweng go bapa le lebati le mo mabot eng ka bosweu. Mekgabisa e gape e fitlhelwa kwa ntle mo le lwapaneng. Mo teng ga le lwapana, go na le mekgabisa ya dilo ka go farologana jaaka batho le diphologolo. Mekgabisa e e ngoka gore batho ba eme ba e sekaseke fa ba feta fa go yone. Yone e dirilwe ka mebala e me setlha le bo ntsho.

Gantsi ka Labobedi le Labone, mmaagwe Tshego o mo tlogela le mosadimogolo gore a kgone go ya kwa mabenkeleng go reka dilo tse a di rekisang mo semausung. Mma Baile o tlaa bo a apaya bogobe jwa logala kgotsa jwa lerotse ka morogo wa dinawa gore a je le Tshego. Ka malatsi mangwe a a faphegileng, o tlaa bo a apaya le nama ya kgomo kgotsa ya koko.

Labone mongwe fa Tshego a tsena ka lelwapana gore a goroge kwa leisong fa Mma Baile a neng a ntse a tlhatswa dijana, a lemoga gore bontlha jwa bodilo jwa lelwapana bo bokgola. A botsa “nkuku, a o tsholotse metsi ka phoso?” Nkuku a tshega a tshikhinya tlhogo, “nnyaa, ngwanaka. Ke shafatsa bodilo jwa lelwapa. Bo ne bo setse bo tsofetse.” Fa a lemoga gore Tshego ga a tlhaloganye, a supa mmu o a o beileng fa tlhoko ga ntlo. “O bona mmu o le? Ke o tlhakanya le boloko, mme ke o tshase fa fa fatshe go dira gore lelwapana la me le nne le ntle. Gape o kganel a motlha go ja ntlo ya me.” A leka go ema ka dinao, a ngongola jaaka a leka, marapo a gagwe a ganana le ene. A ema jaaka a baakanya tukwi ya gagwe, a tsamaela kwa mmung. Tshego a mo sala morago.

Mma Baile a nna fatshe go bapa le fa go kolobileng teng, a dira motlha o o farologanang le wa pele mo bodilong. A supa kepu le garawe tse di bapileng le mmu, a raya Tshego, “mpha kepu le garawe, ngwanaka. O tabole seretse se se ntsi o se beye fa.” A bua jaana a supa fa thoko ga maoto a gagwe. “A bo o tsaya garawe o ye go tabola boloko jo o ka bo kgonang mo polasetekeng e tshweu e le.”

Tshego a tsamaela kwa seretseng ka boitumelo, a se raga, morago a tabola seretse se se lekanang bogobe jwa gagwe jwa gale, mme a se busetsa kwa go nkuku. Nkuku a itumelela selekanyo se Tshego a se tsisang, mme a mo roma go tsisa dilo tse dingwe. Tshego a tsisa boloko ga bedi, mme a shimisega. Bo ne bo nka jaaka bojang jo bo bedileng, mme a tsamaya a sinaletse a leka go thiba monko wa jone.

Fa a feditse a re o nna fa fatshe, mma Baile a re, “mothonyana wa me, re lebetse metsi. Ya go ga metsi ka emetshana e ntsho e le.” A bua a supa ka fa leisong. Fa a sena go ga metsi a a lekaneng, mosadimogolo a mo raya a re a nne fa fatshe, a tlogele phatlha fa gare ga bone. Ka diatla tsa gagwe tse di swabileng, Mma Baile a thuba lekwete la ntlha la seretse, a le sila ka diatla a etla a dirisa kepu. Tshego a lebelela ka tidimalo, a maketse.

Fa Mma Baile a kgotsofalela mmu o a o dirileng, a dira khuti fa gare ga one, a tsenya boloko jo bo nkgang, a tshela metsi, mme a tswakanya ka diatla. “Nthusa go tswakanya” a raya mosetsana. Fa motswako o o kopane jaaka bogobe jwa logala, a emisa go duba, a o tabola, a simolola go kgapha fa fatshe, a dirisa menwana ya gagwe go kgabisa. “O tobetsa jaana, a bo o gogela seatla sa gago kwa tlase, o ntse o letla menwana ya gago go kgabisa.” O dira fela jaana go fitlhela o kgapha le lwapana lotlhe. A o batla go nthusa?” Tshego o ne a tletse boitumelo, a tabola motswako ka diatla tsotlhe, a thusa nkuku go kgapha.

Ba tswelela jaana ka sebaka, ba seka ba lemoga le Mmaagwe Tshego fa a boa. A bitsa morwadie ka monyeyo, “Go nna bosigo, ngwanaka. Ke nako ya gore o ye go tlhapa, o tle o robale”. Tshego a sulafalelwa. Mma Baile a lemoga se mme a re, “ee ngwanaka, a ke re o gakologelwa gore ke go boleletse gore ka Setswana, ngwana wa mosetsana ga a tlhape bosigo. Le nna mme ke ya go tlhapa, a bo ke robala. O tlaa nthusa go fetsa kamoso”. A itumelela go utlwa se. A ngalologa mme a ntsha monyenyo. Fa ba sena go laelana, Tshego a sala mmaagwe morago, a tshamekisa mmu o o mo diatleng tsa gagwe.

Tshego o ne a didimetse mo go sa tlwaelesegang jaaka fa a ntse a tlhapa. Mmaagwe a ipotsa gore a o ntse o ngadile, ka a sa itse gore ke eng a ne a sa balabale jaaka gale. A mmotsa, “a o jele monate gompieno?” Tshego a dumela ka tlhogo. A tswelela ka kelotlhoko, “mme ke eng nkuku a nna a re mosetsana ga a tlhape bosigo? Molato wa go tlhapa bosigo ke eng? A basimane bone ba ka tlhapa bosigo?”

Mmaagwe a tshega. “A ke sone se se ntseng se go tshwentse?” A seka seka matlho a gagwe, a mo tshamekisa ka go mo tshwara ka nko.

“Ke tlaa diragalelwa ke eng fa ke tlhapa bosigo?” Mmaagwe a ikakanya pele, a bo a araba, “noga e e nnang mo metsing e tlaa go kometsa. E ja basetsana ba ba tlhapang bosigo.” Tshego a tshoga, a rotola matlho, mmaagwe a mo tsholela lephutshe, moro, le nama ya kgomo fa ba feditse go tlhapa. O ne a robala moragonyana.

Moso o o latelang, Tshego a ipaakanya ka pela, a palelwa le ke go fetsa borotheo le mae, tse a neng a fitlhola ka tsone. O ne a tshwenyegile gore nkuku o tlaa tswelela a ise a tle. A tswa ka lobelo fa mmaagwe a mo rebola. A fitlhela mosadimogolo a santse a a nwa tee. A mmotsa, “nkuku a nka gata fa? Go lebega go omile.” A bua jaana a supa fa ba letseng ba kgaphile teng. Pele ga nkuku a araba, a tlolela teng. A tlola tlola a ntse a opela, a opa diatla. Fa a ntse a tlola-tlola, setshwantsho se se mo leboteng le sone sa tshikhinyega. Tshego a ema tsi! A leba setshwantsho sentle. A opa diatla gape go netefatsa gore a o bon e sentle. Ditshwantsho tse di mo setshwantshong tsa tshikhinyega le tsone. Fa a emisa go opa diatla, tsa emisa go tshikhinyega. Mosadimogolo a nyenya a mo lebile.

“Di tshikhinyega jang nkuku?” A mmita gore ba tle go bapa. A mo tshelela tee e jaanong e neng e le mololo mo kotswaneng e e serolwana. “Bogologolo tala, fa ke le mosetsanyana, Mme o ne a nthuta go tshwantsha jalo. O ne a nthaya a re batho bao ke masika a ko ga mmaagwe, Bakwena. Ba ne ba rata dipina le go bina. Ke bo nkuku, batho ba ga nnake yo e leng nkukuago. O ne a mpolelela sephiri, gore bana ba basetsana ba ba tshotsweng pele ke bone ba nnang le dipina le go bina.” Nkuku a bolelela Tshego a ntse a goduma tee. Tshego a hakgamala thata.

Mma Baile a ema ka dinao a ntse a ikuela ka ditlhabi tsa gagwe jaaka gale. A ya ko lebotaneng. Tshego a mo sala morago. Ba ema fa pele ga lebotana, ba lebagane, Tshego a lebile mosadimogolo ka go fela pelo, mosadimogolo a mo lebile ka monyenyo. “Leba lebotana o bo o tlola-tlola,” a raya mosetsana. Tshego a dira jalo. Ditshwantsho tse dintsho tse di mo lebotaneng le tsone tsa tlola-tlola. A itumela thata. Mma Baile a leba a kg atlhegile, “o ya go nna dingalo go rutege yo.” A ipolelela a tshega. Tshego a nna a tlola-tlola sebakanyana. Phelelong nkuku a mo emisa ka go mo tshwara mo legetleng. “Ee, ngwanaka. Jaanong tlola o opa diatla ka nako e le nngwe.” Tshego a itumela le go feta. A tlola a opa diatla ka fa a sule ka ditshego. Ditshwantsho tsotlhe tsa tshikhinyega le ene. Tse dikhibidu tsa itaya meropa, fa tse dintsho tsa tswelela ka go tlola- tlola.

Mma Baile a tsena mo ntlong ya gagwe e e lefifi, mme a boa a tshwere dilo tse pedi; moropa o onang le letlalo la kgomo a o tsentse ka fa tlase ga legwafa, le setinkane. Tshego a mo leba a ipotsa dipotso. Mosadimogolo a baya moropa fa fatshe, “mo ke moropa, mo gone...” A mo supegetsa setinkane, “...go bidiwa setinkane.” Mma Baile a itaya fa thoko ga gagwe gore Tshego a tle go nna teng.

“Di dirisiwa eng, nkuku?” Mosadimogolo a simolola go itaya moropa ka seatla se le sengwe. Ga tswa medumo e e farologanyeng fa a fetola fa a betsang teng. Tshego a leba a maketse. Mosadimogolo a simolola go letsa setinkane. “A mmimo o o monate,” Tshego a itumela. “Ee, ke tsone tse di dirang mmimo, mme rona re opela le tsone.” Ba tswelela jalo ka sebaka, Tshego a gapegile maikutlo.

“Ko-ko! Dumela nkuku! Dumela mothonyana wame! Go nna bosigo. A re ye o ye go tlhapa re robale.” Mmaagwe Tshego a bua. Tshego a simolola go ngongorega. Mma Baile a mo leba mo matlhong, a mo kgalemela, “Gakologelwa gore se ke se go rutileng gompiano ke sephiri sa rona. O seka wa bolelela ope. Kamoso fa o boa, re tla a tsweledisa. Ke tla a go ruta dipina tsotlhe.” Tshego a tsamaya ka boitumelo le mmaagwe, a setse a rapela gore go nne kamoso.

Tojo le noka

LAONE CHOMBO

Gatwe go kile ga bo go le motse gare ga sekgwa sa Aforika o bitswa Maun. Banni ba motse o, ba ne ba ipela ka noka e ba neng ba itshetsa ka metsi a yone. Bo rre ba ne ba tshwara ditlhapi moo fa bo mme ba ne ba bapala tswii mo letshitshing la yone. Mme, e ne ya re moso mongwe fa beng ba motse ba tsoga, ba fitlhela noka e kgadile. Go sena le fa e le thothi ya metsi, ditlhapi le tsone di nyeletse. Fa noka e seo, ga go na metsi. Fa noka e seo, ga go na ditlhapi le tswii. Selo se, se ne se raya gore banni ba motse ba tsile go bolawa ke tlala le lenyora.

Tsatsi lengwe, mosadi mogolo mongwe o ne a bitsa phuthego ka fa tlase ga setlhare sa mowana. Mme yoo, ebong Mma K o ne a itsege thata ka go rarabolola mathata. Ka jalo batho botlhe ba ne ba phuthaganela ka fa tlase ga setlhare go ya go itseela ka tsoo pedi.

“Bagaetsho, ke le lebogela go phuthaganela fa,” a bua jaana a nyenya ka meno a se mmogo. “Tota gore rothle re bone botshelo, re tlhoka moithaopi yo o ka tsamaelang ko molomong wa noka go ya go bona gore mathata ke eng ebile a bo a rarabolola.”

Morago ga mafoko a mosadimogolo, banni ba ne ba ngunanguna ka letshogo. Kgang ya go tselwa ko ntle ga motse e ne e ba tshosa ka ba ne ba itse bodiphatsa jwa sekgwa. Mme le fa go ne go ntse jalo, ba ne ba itse gore ba tsile go nna mo diphatseng fa mathata ao a sa rarabololwe.

“Mma K, go tswela ko ntle ga motseng go borai. Ga gona ope fa yo o sa itseng gore botlhe ba ba tswelang kwa ntle ga motse ga nke ba boa,” rre mongwe a akgele.

“Ke a itse ka bodiphatsa joo, tsala yame,” ga bua Mma K, “Mme fela, go botoka go ntsha mongwe wa rona setlhabelo gore motse otlhe o tshole, go na le gore motse otlhe o nyeleletse ke lenyora le tlala. Noka yone re a e tlhoka.”

Banni ba ne ba dumalana le mafoko a ga Mma K. Boammaaruri e le gore, go ne go se ope yo o batlang go bolawa ke lenyora le tlala. Mme le fa go ne go ntse jalo, go ne go se ope yo a neng a batla go ithaopa.

“A go na le mongwe yo o ithaopang?” ga botsa mosadimogolo a lebile difatlhego tsa bone tse di neng di tletse ka letshogo.

Mo matshwititshwiting a morafe, go ne ga tswa mosimanyana mongwe, a bo a tsamaela kwa pele go ya go ema fa mosadimogolong.

“Ke ithaopela go ya molomong wa noka,” ga bua mosimanyana ka bopelokgale.

Batho botlhe ba ne ba thubega ka ditshego ka ba ne ba akanya gore mosimanyana yo o ne a tletse tshameko.

“Leina la gago ke mang ngwanaka?” Mma K a botsa ka monyenyo.

“Ke nna Jojo,” gwa araba mosimane.

Rre mongwe yo o kwenneng o ne a tsamaela kwa pele le ene. “Ya lwapeng, mosimanyana. E na tiro ke ya monna-tia jaaka nna,” rre yo a tshega jaaka a sutisa Jojo.

Batho ba ne ba itumelela go bona monna yoo ebile ba opa le diatla. Ba nna le tumelo ya gore rre yo o tiileng yo o tsile go rarabolola mathata.

“Leina la gago ke mang, ngwanaka?” Mma K a botsa.

“Leina la me ke Dijeje. Ga ke tshabe sepe,” Ga araba rre yoo. Lentswe la gagwe le le kodu. Sehuba sa gagwe se le se tona, ebile a le meriri ee meelele ya se rasta.

“Ke a leboga, ngwanaka go bo o ithaopile.” Ga bua Mma K. “O tsile go kopana le dikgwetlho

tse di masisi mo mosepeleng wa gago. O seka a bo wa tshepha ope.”

“Ee mma, ee mma,” Dijeje a araba ka lenyatso. “Jaaka ke buile, ga ke tshabe sepe. Ke tlaa rarabolola mathata a ka ponyo ya leitlho.” A bua jaana a ferola matlho a fela pelo.

Mosadimogolo a nyenya a ntsha dinawa tse dikhibidu di le tharo mo pateng ya gagwe. A fa Dijeje nawa e le nngwe. “Tsaya nawa e, ngwanaka. E tlaa go direla sengwe le sengwe se o se eletsang. O e dirise fela fa o pitlagane.” Mosadimogolo a fa Dijeje nkgwana. “Go kile ga bo go na le dinkgwana tse tharo tse di setseng mo motseng, mme jaanong go tlaa bo go setse tse pedi. O nwe metsi a moteng ka selekanyetso, e seng jalo o tlaa swa ke lenyora mo tseleng. Gakologelwa gore o seka wa tshepha ope.” Mosadimogolo a ipoeletsa.

Moso o o latelang, Dijeje a tsena mo mosepeleng wa gagwe. A ralala sekgwa ka bopelokgale. Mo tseleng, a kopana le mmutla o lela, o ntse fa thoko ga lentswe le le tona.

“O lelelang, mmutla?” Ga botsa Dijeje.

“Leoto lame le patisitswe ke lentswe le, mme ke palelwa ke go le tsholetsa. Ke eletsa gore go ka bo go na le mongwe yo o tiileng ebile a ka nthusa go le tsholetsa.”

“Ke tiile!” Ga bua Dijeje jaaka a supegetsa mmutla dijeje tsa gagwe. “Ke tlaa thusa go go gololola, mme re tlaa tshwanelwa ke go kuka lentswe le mmogo.”

Ba tsholetsa lentswe, mme mmutla a kgona go golola leoto la gagwe a bo a tlogela lentswe ka pela, la bo jaanong le patisa diatla tsa ga Dijeje. Lentswe leo le ne le le bokete tota, go ne go sa kgonagale gore motho a le mongwe a ka le kuka. Ke ka jalo Dijeje o ne a patisega gone foo.

“Mmutla, nthusa!” Dijeje a ikuela foo a leka go ikgolola.

“Sematla ke wena!” Ga bua mmutla jaaka a tsaya nawa le sego sa ga Dijeje. “Nna ke ya lwapeng go ya go apaya nawa ya gago e bo ke e fitisa ka metsinyana a a gago.”

“Mmutla, mmutla! Ke a go kopa the o seka wa ntlogela fa. Ke tshaba lefifi.” Ga ikuela Dijeje.

“Se tshwenyeye, tsala. Ditau di tlaa go ja pele ga letsatsi le phirima .” Mmutla wa tshega, wa tlogela Dijeje a lela.

E ne ya re mo maitseboeng, serapa sa ditau sa fitlhela Dijeje foo a ntse a lela tsa bo di mo ja.

Kwa motseng, beke ya feta Dijeje a ntse a ise a boe. Batho mo motseng ba gakalelwa ke lenyora le tlala.

Mma K a bitsa phuthego ya bobedi fa mowaneng. “Bagaetsho, go lebega fa Dijeje a sa atlega. Re tlhoka moithaopi yo mongwe.” Ga bua moeteledipele yo.

Jojo o ne a ithaopa gape. Batho ba tshega jaaka ba ne ba dirile pele. Go ne go sena ope yo o dumelang gore mosimanyana yo o kana ka e ne o ka kgona mosepele o o paletseng banna tia jaaka bo Dijeje. Lekawana le ne la ithaopa.

“Ya lwapeng, mosimanyana. Tiro e e batla lekau jaaka nna.” Lekawana le la tshega jaaka le kgaphela Jojo kwa thoko.

“Leina la gago ke mang, ngwanaka?” Mma K a botsa.

“Ke bidiwa Laone. Ke botlhale, ke ka jalo ke ithaopelang tiro e.” Ga bua mosimane. Morafe wa mo opela diatla.

“Ke a leboga, ngwanaka, go bo o ithaopile.” Ga bua Mma K. “O tlaa kopana le dikgwetlho

tse di masisi mo mosepeleng wa gago. O seka wa tshepha ope.”

“Jaaka ke setse ke buile, ke bothale, Mma K. Ke tlaa dirisa boboko jwa me go rarabolola mathata a.” Mosimane a bua a le motlotlo. “Ke bothale go gaisa batho botlhe mo Maun.”

Mosadimogolo a nyenya a ntsha dinawa tse dikhibidu di le pedi mo pateng ya gagwe. A fa Laone nawa e le nngwe. “Tsaya nawa e, ngwanaka. E tlaa go direla sengwe le sengwe se o se eletsang. O e dirise fela fa o pitlagane.” Mosadimogolo a fa Laone nkgwana e tletse metsi. Go setse dinkgwana tse pedi tse di setseng mo motseng, mme jaanong go tlaa bo go setse e le nngwe. “O nwe metsi a ka selekanyo, e seng jalo o tlaa swa ke lenyora mo tseleng. Gakologelwa gore o seka wa tshepha ope.” Mosadimogolo a ipoeletsa.

Fa batho ba tsoga mo letsatsing le le latelang, ba fitlhela Laone a setse a emeletse go ya kwa molomong wa noka. Fa a ntse a tsamaya, a kopana le mmutla o lela o patisitswe ke matlapa.

“O lelang, mmutla?” Ga botsa Laone.

“Ke patisebile fa gare ga matlapa a, ke palelwa ke go tswa. Ke eletsa go ka bo go na le mongwe yo o bothale yo o ka nthusang go tswa.” Mmutla a ikuela.

“Ke bothale fela thata,” ga bua Laone. “Ke tlaa dirisa boboko jwa me go go thusa. O seka wa tshwenyega.”

Laone o ne a sekaseka matlapa ao. Morago ga go dira leano, a a pota ka fa morago mme a epa mosima fa gare ga one. Kgabagare, a iphitlhela a epa ka fa tlase ga mmutla, mme a dirisa maatla a gagwe otlhe go mo kgoromeletsa kwa ntle. Mmutla wa gololesega, mme jaanong mo leanong leo Laone one a iphitlala a le fa gare ga matlapa ao.

“Mmutla, nthusa!” Ga ikuela Laone ebile a leka go ikgolola.

“Sematla sa mosimane!” Ga bua mmutla jaaka a tsaya nawa le sego sa ga Laone. “Jaanong ke ya lwapeng go ya go nwa metsi a gago e bo ke ikapeela nawanyana ya gago.”

“Mmutla, mmutla! Ke a go kopa se ntlogele fa. Ke tshaba pitlagano.” Ga ikuela Laone.

“Se tshwenyega. Lehuti le o le epileng le tlaa dira gore matlapa ao a go wele mo bogautshwaneng.” Mmutla a tshega a tlogela mosimane a kua foo.

Jaaka mmutla a boletse, matlapa a tshwetla mosimane gore a bo a tlhokafale.

Beke e e latelang, morafe wa Maun wa phuthagana gape kwa mowaneng la boraro. Ba sena mashetla, ba wetse mowa ke tlala le lenyora.

“Bagaetsho,” ga bua Mma K, “re tlhoka moithaopi wa bofelo, eseng jalo re tsile go swa ba rotlhe.”

Morafe wa ngunanguna. Ga seka ga nna ope yo o ithaopang kwa ntle ga ga Jojo. Ka tlwaelo, batho ba ne ba mo tshega gape. Mma K o ne a seka a rata seo.

“Mosimane yo o supa bopelokgale jo le senang jone mme le bo le ipona fela le mo tshega!” Mma K a omanya morafe. “Ga le swabe!” A bua a menne phatla go gatelela mafoko a gagwe. Morafe wa tsenya tsenya ditlhogo, e le fa dithong di fitileng teng.

“Jojo, ngwanaka, go lebege e le wena fela yo o ithaopelang go boloka motse o,” ga bua Mma.

“Ke lebogela sebaka se, Mma K. Ga nkake ka go swabisa, ke go neela lefoko lame.” Ga bua Jojo a tletse maikemisetso.

“Ngwanaka, ke go lebogela, go bo o ithaopile.” Ga bua Mma K. “Tla ke go bolelele. O tsile go kopana le dikgwetho tse di masisi mo mosepeleng wa gago. Mme o seka wa bo wa tshepha ope fela.”

“Ke tlaa gakologelwa kgakololo ya gago, Mma K.” Jojo a araba ka maitseo. “Ke go solofetsa gore ke tla dira thomo e ka natla.”

Mosadimogolo a nyenya a ntsha nawa e khibidu mo pateng ya gagwe, e a neng a e neela Jojo. “Tsaya nawa e ya bofelo, ngwanaka. E tlaa go direla sengwe le sengwe se o se eletsang. O e dirise fela fa o pitlagane.” Mosadimogolo o ne a neela Jojo nkgwana. Nkgwana e ke yone ya bofelo jaaka o bona, “O nwe metsi ao ka selekanyo, e seng jalo o tsile go swa ke lenyora mo tseleng. Gape o gakologelwe gore kare o seka wa tshepha ope. Bokamoso jwa motse o bo mo diatleng tsa gago. Sa bofelo, o ikapeele nama ya mahalahala, e teng mo tseleng.” ga bua Mosadimogolo. “

“Ke ikapeele nama ya mahala?” Jojo a makala.

“O tlaa itse gore ke raya jang fa go le maleba.” Mma K a mo araba a mo robela leitlho.

Moso o o latelang latelang, Jojo o ne a emelela go leba kwa molomong wa noka. Fa a ntse a tsamaya, a kopana le mmutla o thuntse ka dikeledi go bapa le lentswe.

“O lelela eng, mmutla?” Ga botsa Jojo.

“Lebogo la me le patisitswe ke lentswe le. Ga ke kgone go le tsholetsa ke le mongwe. E ka re nkabo go na le mongwe fela yo o botho, yo o a ka nthusa go tsholetsa lentswe le.” Ga ikuela mmutla.

“Ke na le botho!” Ga bua Jojo.

“Ke a leboga go menagane,” ga bua mmutla.

“Mmutla, wa re o patisitswe gakere? A seo se raya gore ga o kgone go dira sepe kgotsa go ya gope?” Ga botsa mosimane a ingwaya tlhogo.

“Ee, ke patisitswe tota, ke tlhoka thuso. A ko o nthuse foo.” Ga lela mmutla.

“Ee ke tla go thusa. Mpha motsotsonyana fela.” Ga bua Jojo.

Mosimane was Maun o ne a pota ka fa morago ga ditlhatshana a bo a boa ka dikgong tse ka tsone a neng a gotsa molelo fa thoko ga le lentswe le le neng le tlapisitse mmutla.

“Ga ke tlhaloganye gore molelo oo o tsile go nthusa jang.” Ga ngongorega mmutla.

“Mmutla, molelo o ga ke a o gotsetsa go tla go go thusa. Nna rra ke ikapeela nama ya mahala.”

Mmutla o ne wa itlatswa melomo. Serata dijo tota. “Re tla ja rotlhe gakere? Ke tshwerwe ke tlala gore.” Mmutla a ipuelela.

“O tlaa intshwarela tsala ya me. Tota ga go kgonagale gore re je rotlhe le fa ke ne ke batla.” Ga bua Jojo.

“Ka goreng re sa kake ra ja mmogo?” Mmutla a botsa.

“O sematla tlhe. Nama ya mahala e ke buang ka yone ke wena! O tsaya gore ga ke itse gore o ne o leka go ntsietsa. O seelele tlhe,”

Jojo o ne a ikapeela nama e e monate a bo a e fetisa ka metsi.

Morago ga go ja, lekolwanyane la Maun le ne la tswelela le mosepele mo sekgweng seo se

se kitlanyeng. A iphitlhela a le fa tlase ga thaba e telele e a neng a e pagama ka meno a maleele go fitlha a goroga kwa setlhoeng sa yone. Mme, o ne a iphitlhela a lebagane le tau e tshweu e namagadi, e le diphuka ditona. Phologolo ya teng e ne e ikgarile ka makgakga mo letlapeng ebile e itatswa le maroo.

Jojo o ne a leka go itimetsa letshogo ka a ne a lebagane le yone mo mathong, mme a retelwa ka a ne a tshogile e bile a roroma. Mosimane o ne a batla go sia mme mmele wa gagwe wa gana go suta. O ne a tshogile mo a neng a palelwa ke go e leba.

“Se tshoge,” ga bua tau eo. “Aa o batla go feta mo tseleng yame?”

Jojo a dumela ka tlhogo ebile a metsa le phefo.

“Ga go na bothata. Mme fa o batla go feta fa, o tlaa tshwanelwa ke go araba thamalakane. Fa o e tshwara, ke tlaa go tlogela o feta. Mma fa o e fosa, ke a go ja.” Ga bua tau, matlho a yone a le masetlha, dinala tsa yone e le ditshaka fela.

“Ee, mma. Ke tla araba thamalakane ya gago.”

“Ee. Ntheetsa.” Tau ya bua ka monyenyo o tshosang. “Fa dikeledi tsa me di elela, di tsisa boitumelo le botshelo mo go ba botlhe, mme gape di kgona go feta di ralala ka tshenyo. Ke bidiwa eng?”

Jojo a ja tlhogo.

“O leru!” Jojo a araba ka boitumelo. “Karabo ke maru ka gore a tsisa pula e e tlatsang dinoka mme se se re itumedise. Mme pula e e ntsi e kgona go tsisa merwalela e e senyang dijwalo le bonno jwa rona.” A itoma molomo, a rapela gore karabo ya gagwe e bo e le yone.

Tau ya mo leba ka bogale. Ya tswela ka go latswa leroo la yone ka sebaka pele ga e mmolelela maduo a gagwe, “Karabo ya gago ke yone. O ka feta.”

Tau eo e ne ya neela Jojo nngwe ya diphofa tsa yone. “Tsaya lefofa le. Le tlaa go thusa go relelela kwa tlase ga thaba motlhofo.”

“Ke a leboga fela thata.” Ga bua Jojo.

Jojo o ne a itatlhela mo lefofeng le le tona a bo a relelela tlaseng ga thaba. Fa a sena go goroga o ne a bona molomo wa noka. Ga seka ga mo tsaya sebaka go bona gore metsi a ile kae. Ngwana wa dimo o ne a ntse fa molomong wa noka, marama a gagwe a le ma tona go lebega a hupile bontsi.

Tota Jojo o ne a sa itse gore a dire eng ebile a ema ema fela. Moragonyana o ne a a utlwa lentswe le bua go tswa fa setlhareng sa mophane. Fa a re matho, a bona morubisi o mosetlha ebile o le matlho matona. “Ngwana wa ga dimo o nole metsi otlhe, a mo ganong le la gagwe ebile o a metsa ka bonyaka bonyaka. O tshwanetse wa akanya ka pela, mosimane.” Ga bua morubisi ka lentswe le roroma ke botsofe.

Jojo o ne a nna le kakanyo ka bofefo. O ne a metsa nawa e khibidu e a neng a e filwe ke Mma K a bo a budulala, go tsweng foo. “Nawa e khibidu, mpha diphuka gore ke kgone go fofa jaaka dinonyane,” a rapela. Fa a sena go bula matlho o ne a iphitlhela a le mo phefong a fofa ka diphuka tse pedi tse di tona.

“Ke kgona go fofa!” A kua jalo ka boitumelo a fofa jaaka nonyane mo a neng a feletse a lebetse le se a neng a etse go ya go se dira.

“Mosimane, tsaya kgato pele ga ngwana wa ga dimo a metsa metsi otlhe!” Ga gakolola morubisi ka bogale.

“Ija, maitshwarelo.” Jojo a tsaya kgakololo ya morubisi. O ne a sela lefofa la tau fa fatshe mme a le dirisa go tsikitla ngwana wa ga dimo. Ngwana wa teng o ne a tshega mo a feletseng a bula molomo e bo metsi a tshologela mo nokeng. Go tswa foo Jojo o ne a tlogela lefofa le tsewa ke phefo a bo ngwana wa dimo a le alola jaaka le ne lefofela kgakala.

“O dirile tiro e ntle! Bontle ele ruri!” ga itumela morubisi.

Diphuka tsa ga Jojo tsa nyelela mme a wela fa fatshe a bo a boela kwa motseng a babalesegile. Erile fa a tsena, mongwe le mongwe o ne a itumelela bopelokgale ja gagwe. Mo nakong e e sa fediseng pelo, noka ene ya tlala gape, ditlhapi le tswii di boile. Batho ba Maun ba ne ba tshela ka kagiso le boitumelo, e le fa Jojo a fetileng teng.

Podi ya me Maghubukhwane

CAIPHUS MMINO MANGENELA

Tla ke go bolelele polelo. Leina la me ke Phazha. Ke na le dingwaga di le boferabongwe. Ke nna mo motseng o o bidiwang Tutume. Ke nna le nkuku. O na le bana ba ba bedi, ntate, yo e leng ngwana wa ntlha, le rakgadi Maggie. Rakgadi Maggie o ne a tlhokafala dingwaga tse tharo tse di fetileng. Re nna le ngwana wa gagwe, Baledzi, yo o dingwaga di lesome le boraro. O tsena sekole kwa Denjebuya, ka kwa ga noka. Nna ke tsena kwa sekolong potlana sa Thini.

Ntate o nna, e bile a bereka, kwa Francistown. Ke modupa dibuka tsa madi. Ke a mo etela fa gongwe ka mafelo a beke. Nako e ntsi ke ene a tlang gae. Mme ene o nna kwa Enyelane kwa a ithutelang bongaka teng. Ke na le dingwaga tse pedi ke sa mmone. Baledzi a re go ithutela go nna ngaka go thata. A re ga re na go bona mme sebaka sa dingwaga tse di lesome. Tsala ya me Uyapo a re Baledzi ga a bue nnete. A re mme o setse ka dingwaga tse pedi go fetsa dithuto

tša gagwe. Ke mo tšhwaafalethe, go mo utšwa a nkgā monate, le diatla tša gagwe tše di borethe.

Matšhatšo mangwe phakela, ntate o ne a tša gae mme a re ke mo felegetše go ya go tšhola baagisanyī bangwe. O ne a tsamaya ka pela mme ke sokola go mo tšhwara. Fa re atamela lelwapa la baagisanyī, ntate a oketsa mosepele wa gagwe. Ntate o ne a rata go bua a le nosi, go nna go mmakatsa. O fitšhela o ka re o bua le tsala nngwe ya gagwe e re sa e boneng. O ne a bua a le nosi maphakela a, ke sokola go utšwa gore a reng. Ra goroga kwa moagisanying. Ntate a gana go nna fa setilong se a se filweng re sena go dumedisa. Go ne go lebega rre yo a re solofetše, ka re fitšhetše a eme fa pele ga ntlo ya gagwe e e sa pentiwang. Ke ne ka belaela fa go na le mathata.

“Rra Ntiti, ke kopa gore o ntuele madi a me otšhe jaanong. Ke go itšhoketše sebaka se se telele tota.” Ntate a buela kwa godimo mo mosadi le bana ba rre yo ba ileng ba mo utšwa.

“Ke tšaa go duela, rra Phadza. Ke kopa o mphe nakonyana.” A araba a leka go kokobetsa lentšwe la gagwe.

“Nnyaa! Ke go file nako e ntsi. Ke batla madi a me gone jaana!” Ntate a omana. Rre yo a kokonelwa ke manno, matšho a gagwe a lebile diatla tša gagwe fa diropeng tša gagwe. Diatla tša gagwe tša seka tša mo tšwa thuso. Mosadi wa gagwe a leba kwa letsatsing, a seka-seka dikarabo kwa go lone. Ngwana yo a mo amusang a lela, ekete o sulafalelwa ke mashi a a anywang. Ka iteba ditšhako tše ke di rweleng. Ke ne sa itše gore ke ikutšwa jang, mme e se maikutlo a a nametsang.

“Ke ituela ka sengwe sa gago ‘tsatsi jeno, ke a go tshephisa.’” Ntate a bua jaana a tšala- tšala le lelwapa go batla sengwe se a ka se gapang. Ke fa ke sa itše gore ke tšhwanetše ka mo sala morago kgotsa jang, mme ka ema fela foo ke itebile ditšhako. A ema go seka-seka kiribane, mme a lemoga gore leotwana la yone le senyegile, a e feta.

“Gongwe re ka go duela ka nngwe ya dipodi tša rona?” Mosadi wa Rra Ntiti a akgela a sena go bogela ntate sebakanyana.

Ntate a tsamela kwa lesakeng la dipodi. A fitšhela go na le dipodi tše di namagadi di le pedi le potsane. Le tsone tša lemoga gore go na le mathata tša simolola go bokolela.

“Dipodi tše di bopamang ke mopalo tše ga di lekane go duela sekoloto sa lona. Mme ka ke lapile go le sala morago, ke tšaa tsaya dipodi tšotšhe ka bobedi, gotšhe le potsane.”

Pele ga ba ka akgela, ntate a bula lesaka. A nthaya a re ke ntshe dipodi mo lesakeng ke di tsamaisetše kwa lwapeng. Ka tsamaya ka pela, ke le kelotšhoko gore ke seka ka kgopisa ntate. O ne a galefile mo a kgopisiwang ke sengwe le sengwe. Ga nkitla ke lebala morwa wa bone yo o lekanang le nna. O ne a simolola go lela jaaka ke tsamaya le dipodi, re nyelela fa gare ga maphane.

“Ntate, ke eng ba gapa dipodi tša rona? Ntate, ke eng ba gapa dipodi tša rona?” Ka mo utšwa a botsa, a ipoeletša.

Rraagwe a seka a mo araba.

Fa re goroga kwa lwapeng, ntate a ntšhala morago go ya lesakeng. A bula serubi gore potsane e tsene mo teng.

“E tsenye mo teng le dipotsane tše dingwe.” A bua a ole mowa jaanong.

Le nna ka tsena mo teng. Ka atla potsane e ntšha e. E le bothitho kgathanong le serame sa maphakela. E na le matlho a mantle a masetlha, e le tshweu twaa. Bosweu jwa yone bo tshwana le jwa motogo wa phaletshe o nkuku a nnang a o apaya. Ke dumela fa e utlwalega jaaka maru, e le boleta tota.

Ntate o tshwanetse a bona ka fa ke neng ke tshwere potsane ka teng, a bua a sa ikakanya a re, “E tlaa nna ya gago, Phadza. E tlhokomele.”

Ka baya potsane ya me fa fatshe. Ne ke ise ko ke bone potsane e ntle jaana.

“Ke tlaa e tlhokomela, ntate.”

Ka leba ntate. E ne e le ntate wa maemo. Monna-tia.

Bosigo joo, ka seka ka kgona go robala. Ke akantse fela gore ke na le potsane e ke tshwanetseng go e tlhokomela. Ka ipotsa gore a ga e na go sitwa bosigo.

Maphakela ka sala morago Baledzi jaaka a ya go gama kwa sakeng. Go ne go batliwa mashi a tee. Ka gale, ke mo tshwarela podi kwa dinakeng jaaka a gama, gore e seka ya suta- suta mme ya kgopa emere ya mashi. Ke ne ka mo etelela pele ka ke ne ke fela pelo go bona potsane ya me.

“A o lemoga pharologanyo nngwe ka dipodi maphakela a?” Ka botsa Baledzi a bula lesaka.

“Nnyaa,” a nkaraba a santse a gateletswe ke boroko. Baledzi o ne a tsogela thateng. Ke ne lemoga gore ga a bone gore go na le dipodi tse pedi tse di sha. Le gale gongwe o ne a santse a otsela.

“Leba sentle,” ka mo raya.

“Ke eng?” Ga bua Baledzi a fela pelo. “Ke tshwanetse go ya sekolong.”

“Ntate o ntletse potsane,” ka bua ke le motlotlo.

“Ehe,” Baledzi a akgela a sa ntumele.

Ka bula serubi ka pela mme ka tsholetsa potsane ya me. E ne e le yone e tshweu fela. Tse dingwe di ne di le di phatshwa kgotsa nalana.

“E bidiwa mang?” Baledzi a botsa a arametse letsatsi.

E ne e le lantlha ke utlwa gore podi e ka nna le leina.

“Ke tlaa ikakanya,” ka araba Baledzi jaaka a mpitsa gore ke tle go tshwara podi dinaka ka a batla go gama.

Ka tlhola ke akanya ka ga leina motshegare otlhe. Ka ipotsa le jaaka ke nwa dikopi tse pedi tsa me tsa tee tsa gale.

“O etile mogopolo ‘tsatsi jeno, ngwanangwanaka.” Nkuku a mpotsa jaaka ke fosa kopi ya tee ke re ke a e tsaya. Ka tshubiwa ke tee mme ka iphodisa ka go tsenya menwana mo ganong.

“Ke batla leina le nka le bitsang potsane ya me.”

“Ke lantlha ke utlwa gore podi e ka nna le leina. Dira ka pela o tle o ye sekolong. Nna ke ya Tjilagwani, re ya go apaya bojalwa jwa lenyalo.” Ga bua nkuku.

Ka akanya ka leina le fa morutabana - Mma Modise a leka go re ruta pina e ntšha, le fa re e ja dinawa ka nako ya dijo. Ke tshwanetse ka e bitsa leina le le siameng. Leina le le faphegileng. Leina le le sa lebalesegeng.

Leina le ne la tla mo go nna fa ke boledisitse ntate go ya kwa maemelong a dibese ka Tshipi.

“Ntate, ke akanya gore ke bone leina la potsane ya me.”

“Leina? Ke lantlha ke utlwa gotwe podi e ka nna le leina.” Ga bua ntate.

“Ke a itse. Potsane ya me e faphegile.”

“Ehe. O a go e bitsa mang?”

“Maghubukhwane,” ka bua ka monyenyo.

“Maghubukhwane?” Ntate a sa tlhaloganye.

“Ee, ntate. Maghubukhwane. Podi e e di gaisang tsotlhe mo lefatsheng.”

Ke ne ke le motlotlo ka leina le. Ke leina le le maatla. Le le siameng. Le le faphegileng. Le le sa lebalesegeng.

Ntate a tsamaya a didimetse jaaka re ya maemelong a dibese, a feta a pagama e e yang Francistown.

Maghubukhwane e ne e le podi e e tletseng boitumelo. E nna e tlola-tlola go supa boitumelo. Ke ne ke rata go baya sefatlhego sa me mo boboeng jwa yone. Ke ne ke nna ke e tseela dikgang ka ditiragalo tsa letsatsi la me kwa sekolong le mo lwapeng. E ne e sa akgele, mme matlho a yone a masetlha a supa gore e reeditse. Fa o ne o ka re bona! Re nna re iketlile ka fa setlhareng sa mowana ka fa morago ga ntlo.

Maghubukhwane a gola. A simolola go ya go fula le dipodi tse dingwe, a sa tlhole a anywa fela. Ke ne ke bolelela mongwe le mongwe ka ga podi ya me. E ne e le nna fela mo go ba ke tsenang le bone ke nang le podi. Podi fela e e tshelang! Morago ga dingwaga, ke fa e le podi fela e tona. Jaanong e na le tloloko mo molaleng, e utlwala gongwe le gongwe fa e teng. E ne e gaisa dipodi tsotlhe mo motseng.

Kgwedi ya Morule re sena go tswala sekolo, ntate a nkitsese gore mme o tla gae. O feditse sekolo sa bongaka, mme o tla go nna ngaka mo sepateleng sa Tutume. O ne a ya go nna ngaka e e gaisang tsotlhe mo Botswana.

Ke ne ke na le dingwaga tse pedi ke sa bone mme. O ne a ya go mphithela ke le mosimane yo motona, ke bala lekwalo la botlhano, e bile ke na le podi. O ne a ya go nna motlotlo gore ke na le podi e bile ke a e tlhokomela. Le gore ke podi e e gaisang tsotlhe mo Tutume. Ke ne ke fela pelo gore mme a tle a bone Maghubukhwane.

Baledzi a mpolelela gore nkuku le ntemogolo ba ya go direla mme moletlo o mogolo. Go tlaa bo go na le dijo tse dintsi, mmmino, go binwa bosigo jotlhe.

“A go tlaa nna le disalad tsa bete?” Ka mmotsa.

“Ee. O ya go e ja gore o phatloge mpa!” A bua a ntsikitla.

Ntate a tsaya malatsi kwa tirong gore a tle go baakanyetsa go boa ga ga mme. O ne a nna a supegetsa batho gore ba dire eng.

“Wena, tlaa ka tante. Wena! Tsaya sekotsekara o ya go batla dikgong.” A bua jaana batho ba taboga go diragatsa dithomo tsa gagwe. Ene o a dira go le go nnye. Ntate yo ke mo itseng o ne a boile.

Motshegare o, ka bona batho ba sa itshware jaaka gale, ba seba-seba. Ka ba tlhokomologa, ke itumeletse go bona mme gape le go utlwa dipolelo tsa gagwe ka ga Enyelane. Ka bona ntate le Baledzi ba supa Maghubukhwane a fula fa ntle.

Ntate a tla fa re neng re tshamekela morabaraba teng le ditsala tsa me, Tsietso le Uyapo.

“Phadza, re tshwanelwa ke go tlhaba Maghubukhwane gore a jewe mo moletlong wa go boa ga ga mmaago.” A bua a sa ntebe.

Ke fa ke sa tlhaloganye gore a ke mo utlwile sentle. Ke ne ke mo utlwa ka ditsebe mme ke sa tlhaloganye gore a reng. Boboko ja me bo ne bo gana go utlwa boleng ja mafoko a a buang.

“O e tlhokometse ka botswerere. Seswaa sa yone se tlaa nna monate.” A bua a tshameka. Ra seka ra tshega.

Phelelong, tlhaloganyo ya me ya tshwara gore a reng. Ke utlwa botlhoko mme gape ka tlala tshakgalo.

“Maghubukhwane ke podi ya me.” Molomo wa me wa bua. Ntate ga a kake a tsaya tshwetso ka podi ya me. Podi e a e mphileng. Maghubukhwane wa me.

“Go na le dipodi tse dingwe tse o ka di tlhabang. E seng yone. Ke tsala ya me.” Ga ke bone gore a ntate o ne a nkutlwa kwa bofelelong ka ke ne ke setse ke seba ke kutlo bolthoko.

“Se itire ngwana, Phadza. Re tlhaba podi e.” Ntate a bua ka bogale, a tswa a tsamaya. Go utlwala gore o feditse mogopolo ka fa a neng a bua ka teng.

Gongwe ntate o bua boammaaruri. Gongwe ke itira ngwana. Baledzi a tla fa go nna, mme a feta fa a bona dikeledi tsa me. O tshwanetse a bo a ne a itse kgang e go tswa tshimologong. Ke kgamiwa ke selo sa mometso. Ntate o ne a mphelang podi a itse gore o tsile go e tsaya?

Mme o ne a goroga mo Tutume ka Tshipi. O ne a setse a gorogile kwa Gaborone ka sefofane se se tona, mme a tlaa tsaya bese go ya Francistown, le e nngwe go tla Tutume. Ntate o ne a laleditse motse otlhe. Nkuku a titietse bojalwa ja setso ka dinkgo tse di ntsi. Go ne go raya gore ba tlaa tlhaba Maghubukhwane kamoso ka Matlhatso, gore e tswe madi, e tle e apewe ka maphakela a Tshipi. Ke ne ke tshwanelwa ke go akanya ka pela.

“A ko o ngalologe, Phadza. Tsaya kiribane o ye go adima poto kwa ga Mma Chubi.” Ga bua nkuku a mphitlhela ke ntse ka fa morago ga ntlo.

“Kgotsa o batla ke go betsa?” A bua a bona ke sa emelele.

Ka taboga ka tsaya kiribane. Go ne go le motshegare, go fisa. Ka kgorametsa kiribane ka feta mmila go bapa le sekolo sa rona.

“Ba a go tlhaba podi ya me ba e ja. Ba a go tlhaba podi ya me ba e ja.” Mafoko a a tsamaya a ipoeletsa mo tlhaloganyong ya me. Ka tsamaya ke ikgoga. Podi ya me batho!

Ya nna o ka re Maghubukhwane o utlwa dikakanyo tsa me, ka mmona a fula le dipodi tse dingwe. Maoto a gagwe a kwa pele a ne a le mo phefong jaaka a a ja setlhatsana sengwe, tloloko ya gagwe e lela. Fa a lapa, a tlhoma maoto a gagwe fa fatshe mme a tlhafuna.

Ka motsotso oo, ka tlelwa ke mogopolo wa gore o ka dira jang go thusa Maghubukhwane. Ke tshwanetse ka dira ka pela. Ka roba kala ya mophane mme ka tabogela kwa dipoding. Ka tlhaola Maghubukhwane mo dipoding tse dingwe, gore a tsene mo sekgweng. Tloloko ya gagwe ya lelela kwa godimo. Ka phuaganya kiribane mo mmileng. Ke na le dilo tsa botlhokwa tse di tshen etseng go dirwa. Maghubukhwane o ne a maketse ka ke ne ke sa iketla jaaka gale. A taboga ke mo alotse. Tloloko ya gagwe e utlwala fa gare ga maphane. E lelela kwa godimo go gaisa malatsi otlhe. Ra feta ntlo ya ga Mma Chubi le poso, re lebile kwa nokeng.

Ra ralala motlhaba wa noka ra e kgabaganya.

Ra tlhatloga noka ka mabelo, ra feta sekolo sa Denjebuya, re lebile kwa kgotleng. Ra seka ra ema. Ka alola Maghubukhwane go feta dikago tsa ditshipi kwa nkuku a rekang peo teng. Ra itlhokomolosa batho ba ba re lebileng. Phelelong, ke fa re sa tlhole re bona matlo, re le kwa ntle ga motse. Ka tswelela ka go alola podi. Ke ne ke tshogile gore re tlaa wa ke letsapa. Ke ne ke lemoga gore re ile kgakala, mme ke tshaba go ema.

La bofelo, ka ema. Maghubukhwane a tsena mo sekgweng. Sa bofelo ke mogatla wa gagwe. “Tsamaya sentle tsala ya me.” Ka bua ke hema- hema.

Ka goroga kwa lwapeng pele ga letsatsi le phirima. Ka fitlha kiribane fa morago ga dikgong tsa molelo. Ka ipha ditiro tse dingwe gore ke seka ka rongwa go ya go tsaya dipodi.

Baledzi a rongwa go ya go di tsaya. Ga nna lefifi. Ka utlwa nkuku a ipotsa gore o ka tswa a tshwerwe ke eng. Nkuku o ne a apeile bogobe le morogo. N tate a nna mo setilong, dijo di le fa pele ga gagwe. Ke rata bogobe le morogo, mme ka le letsatsi ke fa di sa nnatefelele. Ditsebe tsa me di ne di santse di lela tloloko ya ga Maghubukhwane.

“Ke ipotsa gore Baledzi o diilwe ke eng.” Ntate a botsa potso e e mo tlhaloganyong ya mongwe le mongwe.

Baledzi a goroga a itlhobogile, ekete o imelwa ke mabogo a gagwe.

“Go rileng?” Nkuku a botsa.

“Ke batlile gongwe le gongwe kwa dipodi di tlholang di fula teng. Ke bone dipodi tsotlhe kwa ntle ga podi ya ga Phadza.”

“Wa reng?” Nkuku le ntate ba buela gongwe.

“Ga e yo. Ke boditse le baagisanyi. Ga go ope yo o itseng kwa e teng.”

Ka tabola bogobe le morogo tse di ntsi ka tlatsa ka legano jaaka boraro bo nteba.

Ka ba leba ka bokonyana mme ka tswelela ka ja dijo tsa me.

Malebogo

E gatisitswe ka thotloetso ya motia go tswa The Mastercard Foundation

Dithutontsho tsa go kwala di rotloeditse ke Unibesithi ya East Anglia

E rulagantswe ke Zukiswa Wanner

Ditshwantsho ka Onica Lekuntwane

E ranotswe ke Dr. Naledi Kgolo-Lotshwao

Ka ngwaga wa 2022, Modulasetilo wa Lenaneo la Bokwadi go tswa Unibesithi ya East Anglia kwa Enyelane, Tsitsi Dangarembga, o ne a laletsa Gaborone Book Festival (GBF) go tsaya karolo mo ditirelong tsa bokwadi mo Aforika. GBF e ne ya itebaganya le dipolelo tsa bana ka e na le keletso mo go rotloetseng bokwadi le go bala go tswa bonnyennyanyeng. Ka jalo, GBF ya ntsha pitso ya dipolelo tse. Bakwadi ba ba tlhophilweng ba ne ba tsenelela dithutontsho tsa go kwalela bana, ba rutwa ke bommantswitswidi go tswa mo Botswana le mafatshe a sele. *Setlhare sa Learogi: Dipolelo tsa Bana go tswa mo Botswana* ke maduo a dithutuntsho tse. Tiro e e atlegile ka botlalo ntateng ya dithuso tsa madi go tswa Mastercard Foundation. Tsholofelo ya rona ke gore bana botlhe mo Botswana le kwa ntle ga Botswana, ga mmogo le mewa ya rona ya bonana, e tlaa ikgakologelwa jaaka re bala dipolelo tse.

